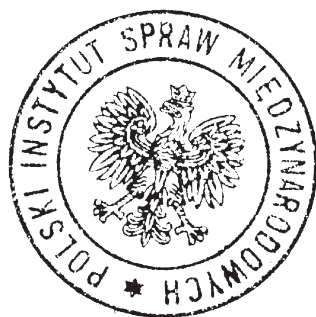

P
D
D

POLSKIE DOKUMENTY DYPLOMATYCZNE

KOMITET REDAKCYJNY

Przewodniczący
Sławomir Dębski

Wiceprzewodniczący i redaktor naczelny
Włodzimierz Borodziej

Członkowie zwyczajni

Jan Stanisław Ciechanowski, Małgorzata Gmurczyk-Wrońska,
Bogdan Grzełowski, Magdalena Hulas, Marek Kornat, Maciej Koźmiński,
Andrzej Kunert, Paweł Machcewicz, Piotr M. Majewski, Andrzej Paczkowski,
Adam Daniel Rotfeld, Krzysztof Ruchniewicz, Małgorzata Ruchniewicz,
Ryszard Stemplowski, Jacek Tebinka, Mariusz Wołos, Stanisław Żerko

Członkowie ex officio

zastępca dyrektora PISM – Jacek Foks
zastępca dyrektora Biura Archiwum i Zarządzania Informacją MSZ
– Joanna Lang
Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych – Paweł Pietrzyk
dyrektor Archiwum Akt Nowych – Tadeusz Krawczak

Sekretarz
Piotr Długolecki

POLSKIE
DOKUMENTY
DYPLOMATYCZNE

1980

lipiec–grudzień

REDAKTOR

Piotr Długolecki

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
WARSZAWA 2020

Wydawca dziękuje Archiwum Akt Nowych i Archiwum Ministerstwa
Spraw Zagranicznych za pomoc udzieloną przy powstawaniu publikacji

© POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH 2020

www.pism.pl

OPRACOWANIE REDAKCYJNE

Eliza Otto

INDEKS OSOBOWY

Marcin Furdyna

INDEKS RZECZOWY

Marcin Furdyna

REDAKCJA TECHNICZNA

PROJEKT OKŁADKI

Dorota Dołęgowska

ISSN: 2449-6774

ISBN: 978-83-66091-51-1

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH

UL. WARECKA 1A, 00-950 WARSZAWA

Druk:

Centrum Poligrafii Sp. z o.o.

ul. Łopuszańska 53, 02-232 Warszawa

SPIS TREŚCI

WSTĘP	VII
LISTA DOKUMENTÓW	XXI
DOKUMENTY	1
ANEKSY	937
WYKAZ SKRÓTÓW	959
INDEKS RZECZOWY	969
INDEKS OSOBOWY	985

WSTĘP

W drugiej połowie 1980 r. największy wpływ na kształt polskiej polityki zagranicznej miały wydarzenia wewnętrzne. Pogarszająca się sytuacja gospodarcza, fala strajków, utworzenie NSZZ „Solidarność”, utrata władzy przez Edwarda Gierka oraz groźba radzieckiej interwencji w Polsce definiowały zakres polskich relacji międzynarodowych.

Istnienie legalnej i niekontrolowanej przez władze organizacji, jaką była „Solidarność”, stanowiło wyłom w powojennej rzeczywistości obozu socjalistycznego. Skomplikowało ono relacje Polski z ZSRR oraz pozostałymi państwami socjalistycznymi, które obawiały się, że podobne procesy mogą zajść również w ich krajach. W efekcie starano się ograniczać kulturalne, naukowe i turystyczne kontakty z Warszawą, a głównym tematem rozmów politycznych była sytuacja wewnętrzna PRL.

Pojawienie się „Solidarności” oznaczało także złamanie monopolu władz partyjno-państwowych w zakresie polityki zagranicznej. Nowy związek zawodowy prowadził bowiem niezależną od PZPR działalność międzynarodową, polegającą na organizowaniu wzajemnych wizyt delegacji związkowych, utrzymywaniu kontaktów z zagranicznymi partiami politycznymi, rozwijaniu relacji z dziennikarzami oraz aktywnym włączeniu się w działalność organizacji międzynarodowych.

Władze z kolei starały się ograniczyć kontakty międzynarodowe poprzez wprowadzenie restrykcji wizowych, ograniczenie przyjazdów dziennikarskich, redukcję kontaktów politycznych i odwoływanie przygotowanych już wizyt (m.in. I sekretarza KC w RFN i prezydenta Francji w Polsce).

Działania te nakładały się na i tak napiętą sytuację międzynarodową wywołaną inwazją ZSRR na Afganistan, której następstwa wpływały hamująco na proces rozbrojeniowy oraz utrudniały przygotowanie i przebieg spotkania KBWE w Madrycie. Obawa przed radziecką interwencją zbrojną w Polsce dodatkowo skomplikowała relacje międzyblokowe. W konsekwencji pod koniec 1980 r. tzw. kryzys polski stał się jednym z głównych tematów zimnowojennej konfrontacji, a Polska znalazła się w centrum zainteresowania światowej polityki. Politykę zagraniczną władz PRL w tej sytuacji determinowała z jednej strony presja wywierana przez ZSRR i kraje socjalistyczne, a z drugiej – wzmożona aktywność Zachodu (w tym NATO i EWG) przestrzegającego przed konsekwencjami ewentualnej interwencji.

Dodatkowo pogłębiający się kryzys gospodarczy wymuszał na władzach PRL podejmowanie coraz bardziej rozpaczliwych starań o uzyskanie kolejnych kredytów, odroczenie spłat pożyczek już zaciągniętych i pozyskanie pomocy żywnościowej. Prośby o pomoc kierowano zarówno do socjalistycznych sojuszników, jak i do EWG oraz krajów zachodnich. W działaniach wobec krajów Trzeciego Świata koncentrowano się na próbach uzyskania intratnych kontraktów, z reguły nieskutecznych. Położenie PRL stało się jeszcze trudniejsze po wybuchu wojny iracko-irańskiej – konsekwencją ewakuacji tysięcy polskich robotników był brak możliwości uzyskania zapłaty za realizowane kontrakty.

Pogorszenie się sytuacji wewnętrznej skutkowało także wzrostem aktywności środowisk polonijnych. Organizowano manifestacje pod polskimi ambasadami i konsulatami, domagano się uwolnienia osób represjonowanych i protestowano przeciwko ewentualnemu wkroczeniu ZSRR. W obronie opozycjonistów występowały także ugrupowania zachodnie, partie polityczne czy pierwszy pochodzący z wyborów, a zatem szukający swego miejsca na mapie politycznej Parlament Europejski. Władze PRL starały się odpowiadać wzmożeniem działań propagandowych i formułowaniem oskarżeń o ingerencję w sprawy wewnętrzne.

Ciekawym elementem relacji bilateralnych PRL były te ze Stolicą Apostolską a szczególnie próby uzyskania papieskiego wsparcia w kontaktach z Kościołem w Polsce, co miałoby złagodzić nastroje panujące w kraju i za granicą.

Do pozapolitycznych aspektów działalności zagranicznej należy z pewnością zaliczyć kwestie związane z bojkotem XXII Letnich Igrzysk Olimpijskich w Moskwie przez USA i niektóre państwa zachodnie. Dostrzec można również nieznaczne nasilenie kontaktów polsko-żydowskich, głównie dotyczących spraw historycznych. Pewnej intensyfikacji uległa także sfera działań nazywana w późniejszych latach polityką historyczną. Wpływ na ten fakt miały uroczystości upamiętniające zbrodnię katyńską, organizowane przede wszystkim

w Kanadzie i w Wielkiej Brytanii. Zauważalne były ponadto obawy PRL przed tzw. falą pruską, czyli rosnącym zainteresowaniem historią Prus w RFN i NRD. Swoistą formą konkurencji w upamiętnianiu historii był wysunięty przez władze projekt sprowadzenia do kraju szczątków Władysława Sikorskiego, który miał na celu umniejszenie znaczenia uroczystości 100. rocznicy urodzin generała organizowanych przez polską emigrację.

Wydarzeniem ze świata kultury, jednak o wydźwięku politycznym, było przyznanie Literackiej Nagrody Nobla emigracyjnemu poecie (byłemu pracownikowi MSZ) – Czesławowi Miłoszowi.

STRUKTURA MSZ; ZMIANY W STOSUNKACH BILATERALNYCH

Druga połowa 1980 r. przyniosła zmianę na stanowisku ministra spraw zagranicznych. Miejsce Emila Wojtaszka, piastującego ten urząd od grudnia 1976 r., zajął dotychczasowy wiceminister i wieloletni pracownik MSZ – Józef Czyrek. Ta decyzja była elementem szerszych przetasowań w kierownictwie partyjno-państwowym, które zaowocowały roszadami w składzie Biura Politycznego i wymianą prezesa Rady Ministrów. Nowym premierem (w miejsce Edwarda Babiucha) został sekretarz KC PZPR Józef Pińkowski. Zmiany przeprowadzono 24 sierpnia, a Sejm zatwierdził je formalnie 5 września. Najważniejszym jednak wydarzeniem w drugiej połowie roku, jeśli chodzi o władze PRL, było zastąpienie Edwarda Gierka przez Stanisława Kanię na stanowisku I sekretarza KC PZPR. Odsunięcie dotychczasowego przywódcy oznaczało koniec pewnej epoki i poza konsekwencjami natury politycznej skutkowało także rotacjami personalnymi.

Nowo mianowany minister spraw zagranicznych był (od lutego) członkiem KC PZPR, nie wszedł jednak jeszcze w skład Biura Politycznego. W BP pozostał poprzedni minister – Emil Wojtaszek, który dodatkowo objął funkcję sekretarza KC do spraw międzynarodowych. Zastąpił Jerzego Waszczuka, powołanego na to stanowisko w lutym (wcześniej był on kierownikiem Kancelarii Sekretariatu KC)¹.

W MSZ zmiany objęły także szczebel wiceministra. Funkcję tę przestali pełnić Józef Czyrek, w związku z objęciem stanowiska szefa resortu, i Eugeniusz

¹ Szerzej zob. W. Janowski, A. Kochański, *Informator o strukturze personalnej centralnego aparatu PZPR 1948–1990*, ISP PAN, Warszawa 2008 oraz T. Mołdawa, *Ludzie władzy 1944–1991. Władze państwowe i polityczne Polski według stanu na dzień 28 II 1991*, PWN, Warszawa 1991.

Kułaga, mianowany ambasadorem w Paryżu. Nowymi wiceministrami zostali Tadeusz Olechowski, dotychczasowy ambasador w stolicy Francji, oraz Józef Wiejacz, pełniący wcześniej obowiązki dyrektora Departamentu Studiów i Programowania. W centrali MSZ doszło także do wymiany kilku dyrektorów poszczególnych komórek organizacyjnych – Gabinetu Ministra, Departamentu IV, Departamentu Studiów i Planowania, Departamentu Konsularnego oraz Centrum Informacji. Z funkcji dyrektora generalnego został odwołany Karol Nowakowski, same stanowisko to pozostało nieobsadzone. Te rozszady personalne (dotyczące także wicedyrektorów) wynikały po części ze standardowej ministerialnej rotacji, a po części były zapewne elementem przetasowań wprowadzonych przez nowego ministra.

W omawianym okresie nie doszło w zasadzie do zmian w strukturze resortu, jedynie ministerialne Archiwum otrzymało nową nazwę – Departament Archiwum i Dokumentacji Historycznej. W skład MSZ wchodziły zatem departamenty terytorialne: Departament ds. Stosunków z ZSRR (utworzony w 1973 r.), Departament I (stosunki z europejskimi krajami socjalistycznymi), Departament II (sprawy Azji, Australii i Oceanii), Departament III (Ameryka Północna i Południowa), Departament IV (Europa Zachodnia) oraz Departament V (Afryka i Bliski Wschód). Ponadto funkcjonowały Departament Studiów i Programowania, Departament Międzynarodowych Organizacji, Departament Konsularny, Departament Kadr i Szkolenia, Departament Administracji, Finansów i Inwestycji, Departament Łączności oraz Departament Prasy, Współpracy Kulturalnej i Naukowej, a także Departament Prawno-Traktatowy. W resorcie działały również: Gabinet Ministra, Biuro Wojskowe, Centrum Informacji, Protokół Dyplomatyczny, wspomniany Departament Archiwum i Dokumentacji Historycznej, Biuro Tłumaczy oraz Biuro ds. Socjalnych.

Strukturę MSZ w drugiej połowie 1980 r. wraz z informacją o osobach kierujących poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi i zmianach personalnych przedstawia schemat zamieszczony w aneksie nr II².

W drugiej połowie 1980 r. Polska nie nawiązała stosunków dyplomatycznych z żadnym nowym państwem. Doszło jedynie do podniesienia rangi przedstawicielstw dyplomatycznych w relacjach z Haiti – ze szczebla poselstw do szczebla ambasad (zob. dok. nr 294).

² Szerzej na temat struktury MSZ zob. K. Szczepanik, *Organizacja polskiej służby zagranicznej 1918–2010*, Wydawnictwo Naukowe Askon, Warszawa 2012.

PODSTAWA ŹRÓDŁOWA I KRYTERIA WYBORU

W ramach kwerendy prowadzonej na potrzeby niniejszego tomu najwięcej uwagi poświęcono dokumentom zgromadzonym w Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Archiwum Akt Nowych³. Dzięki wsparciu dra Przemysława Gasztolda i dra Władysława Bułhaka możliwe było także opublikowanie kilkunastu dokumentów z Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Nie spełniła natomiast pokładanych w niej oczekiwań kwerenda przeprowadzona w Archiwum Ministerstwa Rozwoju, w zasobach którego w dalszym ciągu znajduje się część dokumentów dawnego Ministerstwa Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej⁴ – wśród zgromadzonych w tym archiwum dokumentów wytworzonych w drugiej połowie 1980 r. dominują materiały dotyczące szczegółowych spraw technicznych i finansowych, bezwartościowe dla tomu PDD.

Za najistotniejszą kolekcję spośród wykorzystanych w tomie należy uznać bez wątpienia Zespół Depesz znajdujący się w Archiwum MSZ. Zebrane są w nim szyfrogramy przesyłane między centralą MSZ w Warszawie a placówkami dyplomatycznymi, konsularnymi, misjami wojskowymi (Berlin Zachodni i Kaesong) oraz przedstawicielstwami przy organizacjach międzynarodowych. Szyfrogramy – wobec braku skuteczniejszego środka komunikacji – stanowią unikalne źródło ukazujące politykę zagraniczną w akcji, ilustrujące bieżące działania polskich dyplomatów. Specyficzną część Zespołu Depesz stanowią okólniki (szyfrogramy okólne) wysyłane z centrali MSZ do wszystkich lub do części placówek dyplomatycznych, w zależności od poruszanej tematyki. Okólniki zawierają najczęściej zbiorcze instrukcje w konkretnych sprawach, informacje o wizytach, wydarzeniach międzynarodowych, prowadzonych rozmowach czy stanowisku PRL wobec różnych zagadnień. W drugiej połowie 1980 r. ze względu na kryzys wewnętrzny znaczna ich część dotyczyła wydarzeń w Polsce, stanowiąc wytyczne dla dyplomatów co do sposobu informowania o sprawach krajowych. Zasadniczą zaletą okólników jest ich skrótowość, która sprawia, że są znacznie bardziej interesujące niż obszernie notatki. Dzięki ich esencjonalności możliwe jest także zamieszczenie w tomie większej liczby dokumentów, a tym samym pełniejsze zilustrowanie polskiej polityki zagranicznej. Wykorzystanie okólników pozwala ponadto na uniknięcie wielokrotnego publikowania tych samych informacji – w notatkach bowiem, szczególnie tych poświęconych wizytom, często powielano

³ Materiały zgromadzone w AAN stanowią jedynie kilka procent dokumentów umieszczonych w tomie, którego zasadnicza część to archiwalia przechowywane w AMSZ.

⁴ Większość archiwaliów wytworzonych przez MHZiGM (i MHZ) włączono do zbiorów AAN.

całe passusy (czasem w niezmienionej formie) na temat bieżącej polityki zagranicznej, wydarzeń w kraju czy stosunku Polski do poszczególnych zagadnień. Dodatkowo ta forma wymuszała ograniczenie charakterystycznej dla okresu PRL ideologicznej nowomowy, dla której nie starczało miejsca w kosztownej korespondencji szyfrowej. Dominacja szyfrogramów nie oznacza oczywiście całkowitej rezygnacji z publikowania notatek, sprawozdań czy raportów – ich szeroki wybór również wszedł w skład niniejszego tomu.

Szyfrogramy (w tym okólniki) wykorzystano także jako obszerne cytaty w przypisach, ukazując w ten sposób szerszy kontekst lub dalszy ciąg czy genezę danej sprawy.

Kwerenda przeprowadzona w Archiwum MSZ objęła też spuściznę aktową wytworzoną przez pozostałe komórki organizacyjne resortu. Zbiory z tego okresu nie zostały jeszcze opracowane – są udostępniane na podstawie tzw. spisów zdawczo-odbiorczych. Zakwalifikowano zatem do druku dokumenty powstałe we wszystkich departamentach terytorialnych i problemowych. Spośród tych ostatnich za najważniejsze należy uznać zbiory DPWKiN, Departamentu Konsularnego oraz Departamentu Studiów i Programowania. Do tomu włączono także kilka dokumentów pochodzących z Gabinetu Ministra, przygotowanych na potrzeby posiedzeń Kolegium MSZ. Wydaje się, że zmiana na stanowisku I sekretarza KC PZPR i nowa sytuacja wynikająca z międzynarodowej aktywności NSZZ „Solidarność” skłoniły resort do zintensyfikowania prac w zakresie planowania oraz przygotowywania analiz lub prognoz. W efekcie w tomie zamieszczono większą w stosunku do pierwszej połowy roku liczbę dokumentów koncepcyjno-programowych. Nieco bardziej wartościowa okazała się także kwerenda przeprowadzona w rozczarowujących z reguły zbiorach Departamentu ds. Stosunków z ZSRR.

Warto podkreślić, że w Archiwum MSZ znajdują się dokumenty nie tylko o charakterze dyplomatyczno-konsularnym, lecz także wojskowej, wywiadowczej czy gospodarczej proveniencji, które zostały przekazane do MSZ w ramach współpracy międzyresortowej. Umożliwiło to opublikowanie materiałów MSW ilustrujących kontakty cudzoziemców z przedstawicielami opozycji w PRL czy dotyczących wymiany osobowej. Ministerstwo spraw zagranicznych było ponadto odpowiedzialne za łączność szyfrową innych resortów, w tym MHZiGM, dzięki czemu w tomie znalazły się również źródła ukazujące działania handlowe i gospodarcze.

Największe znaczenie dla kwerendy przeprowadzonej w AAN miały akta zgromadzone w zespole KC PZPR, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentów Biura Politycznego, Sekretariatu KC, Kancelarii Sekretariatu, Wydziału Zagranicznego oraz Sekretariatu I Sekretarza. To w nich zachowały się

m.in. notatki z rozmów przedstawicieli Biura Politycznego i sekretarzy KC z politykami krajów socjalistycznych na temat sytuacji wewnętrznej w Polsce. Poszukiwaniami objęto także zespół Urząd Rady Ministrów, zawierający m.in. protokoły posiedzeń Rady Ministrów i posiedzeń Prezydium Rządu, oraz rzadziej wykorzystywany przez badaczy zespół Urząd Rady Ministrów – Kancelaria Tajna, gdzie z kolei znalazły się m.in. materiały ilustrujące dostawy polskiego uzbrojenia do Libii. Dokumenty dotyczące moskiewskich igrzysk olimpijskich odnaleziono m.in. w aktach zespołu Główny Komitet Kultury Fizycznej i Sportu.

Negatywny efekt przyniosły poszukiwania w przechowywanej w AAN dokumentacji MHZiGM, poświęconej z reguły szczegółom spraw gospodarczych i żeglugowych. Niepowodzeniem zakończyła się także kwerenda w zespole Urząd do Spraw Wyznań, w którym spodziewano się znaleźć memorandum przekazane Janowi Pawłowi II.

Stan zachowania zasobu archiwalnego należy ocenić pozytywnie (choć akta kategorii A nie zachowały się w stu procentach). W najważniejszym dla tomu Zespole Depesz, zawierającym około 28 tys. szyfrogramów wysłanych w całym 1980 r., są dostępne niemalże wszystkie wytworzone ówczesnie dokumenty⁵. Wyjątek stanowi korespondencja szyfrowa ambasady w Wiedniu z ostatniego tygodnia grudnia, której nie ma w odpowiedniej teczce. Poza tym odnotować można jedynie nieliczne braki czy też pomyłki w ułożeniu dokumentów w teczkach, wynikające najpewniej z niedostatków organizacyjnych. Przykładowo w teczce zawierającej szyfrogramy z Kabulu z 1980 r. znalazło się także kilka dokumentów z grudnia poprzedniego roku, dotyczących interwencji ZSRR.

Jeśli chodzi o stan zachowania dokumentów wytworzonych przez departamenty terytorialne i problemowe MSZ oraz stan zachowania materiałów w AAN – sytuacja wygląda podobnie.

Mimo to podczas kwerendy nie udało się odnaleźć kilku dokumentów dotyczących wydarzeń w relacjach z ZSRR oraz RFN i Stolicą Apostolską. W przypadku relacji polsko-radzieckich brak notatki ze spotkania Edwarda Gierka z Leonidem Breżniewem w czasie jego pobytu urlopowego na Krymie. Celem spotkań krymskich – jak wspominał Jerzy Waszczuk, wieloletni szef Kancelarii Sekretariatu I Sekretarza – było „stworzenie warunków dla nieskrępowanej

⁵ Zgodnie z „Wykazem dzienników ewidencji szyfrogramów wchodzących i wychodzących” (przekazanym 10 grudnia 1982 r. przez Wydział Szyfrów Departamentu Łączności do Archiwum MSZ) w ciągu całego 1980 r. centrala i placówki wysłały ponad 28 tys. szyfrogramów. Złożyło się na nie niemalże 11 tys. szyfrogramów wysłanych z Warszawy i nieco ponad 17 tys. przekazanych przez placówki zagraniczne; AMSZ, Departament Łączności 28/82, w. 1.

wymiany poglądów i opinii”⁶. W przeszłości zdarzało się, że notatek z krymskich rozmów nie sporządzano, miały one zbiorczy charakter, były zapisem wypowiedzi Edwarda Gierka⁷ lub też o ostatecznych rezultatach rozmów informowano za pośrednictwem ambasady w Moskwie⁸. Na Krym „Gierek zawsze przyjeżdżał z pakietem spraw do załatwienia”⁹, a w roku 1980 wobec zapaści polskiej gospodarki spotkanie z Breżniewem nabierało jeszcze większego znaczenia. Jak się okazało, była to ostatnia rozmowa polityków, a jeśli wierzyć nie zawsze ścisłym wspomnieniom Kostikowa – nie zakończyła się nawet umiarkowanym sukcesem. Breżniew miał wygłosić szereg krytycznych uwag na temat sytuacji w Polsce. Gierek z kolei na skutek strajków na Wybrzeżu był zmuszony przerwać pobyt na Krymie i wrócić do Polski¹⁰.

Zapewne także nie została sporządzona polska notatka z rozmowy I sekretarza KC z ambasadorem ZSRR w gorącym okresie strajków sierpniowych. W protokole posiedzenia BP, które odbyło się 30 sierpnia, pojawia się jedynie lakoniczna informacja o spotkaniu Gierka z Borisem Aristowem poprzedniego dnia i przedstawieniu polskiego stanowiska w sprawie sytuacji wewnętrznej (zob. przyp. 129 do dok. nr 151).

Nie odnaleziono również notatki (lub obszernego szyfrogramu) z rozmowy ministra Czyrka z szefem dyplomacji RFN Hansem-Dietrichem Genscherem, która odbyła się w Nowym Jorku. Została ona zilustrowana jedynie szyfrogramem wysłanym przez polskiego ministra z Nowego Jorku, opisującym zbiorowo rozmowy z kilkoma politykami z krajów zachodnich (dok. nr 250). Jest to o tyle nietypowe, że z innych nowojorskich rozmów Czyrka takie notatki sporządzono (dok. nr 248 i 259) lub informowano o nich w odrębnych szyfrogramach (dok. nr 234 i 245).

Nie udało się też dotrzeć do wspomnianego wyżej memorandum (pro memoria) dotyczącego relacji PRL–RFN, przekazanego papieżowi w związku z jego pielgrzymką do Niemiec Zachodnich. Natrafiono jedynie na informacje

⁶ J. Waszczuk, *Biografia niezłustrowana. Świadek historii w „Białym Domu”*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2013, s. 85.

⁷ P. Majewski (red.), *Polskie Dokumenty Dyplomatyczne 1973*, PISM, Warszawa 2006, dok. nr 131.

⁸ Zob. P. Długolecki, J. Kochanowski (red.), *Polskie Dokumenty Dyplomatyczne 1979*, PISM, Warszawa 2014, dok. nr 220, zob. też dok. nr 198. W tym przypadku negatywną decyzję i niecodzienny sposób jej przekazania należy zapewne uznać za wyraz radzieckiej dezaprobaty dla polityki I sekretarza KC PZPR w 1979 r.

⁹ P. Kostikow, B. Roliński, *Widziane z Kremla. Moskwa–Warszawa. Gra o Polskę*, Polska Oficyna Wydawnicza „BGW”, Warszawa 1992, s. 235.

¹⁰ *Ibidem*, s. 241–248.

o wykorzystaniu dokumentu przez Jana Pawła II w rozmowach z zachodnio-niemieckimi politykami (zob. przypisy do dok. nr 392).

Brak także dokumentów odnoszących się do konsekwencji tzw. gestu Koza-kiewiczza, wykonanego przez polskiego sportowca w czasie igrzysk olimpijskich w Moskwie. Polska ambasada nie poruszyła tej sprawy w swoich informacjach szyfrowych, bardzo enigmatyczne wzmianki na ten temat pojawiły się jedynie w sprawozdaniach przygotowanych przez GKKFiS (przyp. 24 do dok. nr 72). Tymczasem Jerzy Smoliński (ówczesny pracownik referatu radzieckiego w WZ KC PZPR) wspominał, że ambasador ZSRR Boris Aristow protestował w tej sprawie, zaznaczając jednak, iż w Wydziale Zagranicznym KC postanowiono nie sporządzać notatki na ten temat¹¹.

Dokumenty zamieszczone w tomie pochodzą z drugiej połowy 1980 r. Przyjęta cezura końcowa nie wymaga wyjaśnienia – wyznacza ją, zgodnie z zasadą obowiązującą w serii Polskie Dokumenty Dyplomatyczne, koniec roku kalendarzowego. Jednakże w przypadku cezury początkowej (1 lipca 1980 r.) konieczne wydaje się zamieszczenie kilku słów komentarza. Początkowo planowano wydać dokumenty z 1980 r. w jednym wolumenie, jednakże po zakończeniu kwerendy podjęto decyzję o edycji dwutomowej. Nie bez znaczenia były względy praktyczne (dobry stan zachowania zasobu archiwalnego) i chęć zapoznania czytelników z jak największym zbiorem nieznanych dotychczas dokumentów. Przesądziła jednak waga ilustrowanych wydarzeń. Rok 1980, a zwłaszcza jego druga połowa, to jeden z najważniejszych okresów w dwudziestowiecznej historii Polski. Takie momenty jak chociażby powstanie NSZZ „Solidarność” i groźba radzieckiej interwencji w Polsce wymagają bez wątpienia ponadstandardowego udokumentowania, wykraczającego poza normalną procedurę serii PDD.

Celem, który przyświeca pracy nad każdym tomem PDD, jest przedstawienie całokształtu polityki zagranicznej w dokumentowanym okresie. Dlatego podczas selekcji dokumentów do druku starano się ukazać możliwie pełen wachlarz działań polskiej dyplomacji oraz zaprezentować relacje PRL z możliwie dużą liczbą państw. Pamiętano jednak przy tym o konieczności zachowania proporcji między wagą relacji z poszczególnymi krajami a ilością zamieszczanych dokumentów. W rezultacie z oczywistych względów zdecydowanie więcej archiwaliów dotyczy stosunków z RFN, USA czy ZSRR niż kontaktów z Urugwajem czy Grenadą.

Pewną rolę w procesie doboru odegrały także względy praktyczne. Niektóre notatki zastępowano – bez szkody merytorycznej dla badaczy – okólnikami

¹¹ Relacja z lipca 2018 r.

czy szyfrogramami. Starano się ograniczyć liczbę dokumentów dotyczących technicznych szczegółów spraw gospodarczych, co częstokroć okazywało się niezwykle trudnym zadaniem – narastający kryzys gospodarczy skutkował zauważalną ekonomizacją polityki zagranicznej, a ponadto relacje PRL z niektórymi (głównie afrykańskimi) państwami ograniczały się w zasadzie wyłącznie do kontaktów handlowych.

Starano się także unikać zamieszczania nadmiernej ilości dokumentów ilustrujących wydarzenia wewnętrzne poszczególnych krajów. Odstępstwo od tej reguły stosowano w zasadzie tylko wtedy, gdy wydarzenia te wpływały na kształt relacji tych krajów z Polską. Za przykład mogą posłużyć wybory prezydenckie w USA. W związku z tym, że zastąpienie Jimmy'ego Cartera przez Ronalda Reagana zmieniło w kolejnych latach kształt stosunków polsko-amerykańskich, zdecydowano o umieszczeniu polskiej oceny wyniku wyborów (dok. nr 367). Koncentracja na sprawach ściśle związanych z polityką zagraniczną PRL i unikanie materiałów dotyczących spraw wewnętrznych danego państwa czy jego kontaktów z krajami trzecimi skutkowały także opuszczeniami w raportach rocznych placówek czy też w raportach końcowych. Przykładowo w przypadku raportów końcowych ambasadorów w Meksyku i Paryżu (dok. nr 38 i 275) opublikowano jedynie te fragmenty, które bezpośrednio dotyczą relacji z Polską.

Wzorem innych tego typu wydawnictw zagranicznych z reguły rezygnowano z zamieszczania materiałów oficjalnych, tzn. traktatów, umów, układów dwustronnych i wielostronnych, porozumień, komunikatów, deklaracji, oświadczeń czy konwencji. Warto tutaj odnieść się do powszechnie znanej i najstarszej tego typu serii wydawniczej – *Foreign Relations of the United States*, której polskim odpowiednikiem jest seria PDD. FRUS nie uwzględnia materiałów oficjalnych, które są ogłaszane w odrębnym wydawnictwie – *United States Treaties and Other International Agreements*. Wykaz ważniejszych bilateralnych umów międzynarodowych zawartych przez Polskę w drugiej połowie 1980 r. został opublikowany w aneksie nr III.

W tomie znalazło się także miejsce dla kilku dokumentów ilustrujących sposób funkcjonowania resortu dyplomacji, wpływający w pewnym stopniu na kształt prowadzenia polityki zagranicznej. Tego typu technalia (jak na przykład wykaz urzędów konsularnych i zakres ich kompetencji terytorialnych) zgrupowano przede wszystkim w aneksie nr I.

OPRACOWANIE DOKUMENTÓW

Dokumenty zamieszczone w tomie opublikowano w porządku chronologicznym, za kryterium przyjmując datę wytworzenia (nie datę wysłania bądź otrzymania przez odbiorcę). Każdy z dokumentów został oznaczony numerem porządkowym oraz główką, w której podano datę dzienną jego wytworzenia, autora i odbiorcę, a także krótką informację, czego dany materiał dotyczy. Jeśli precyzyjne ustalenie datacji było niemożliwe, w nawiasie kwadratowym podano datę przybliżoną. W główkach dwóch dokumentów wobec braku pewności co do autora umieszczono przy domniemanym wytwórcy znak zapytania w nawiasie kwadratowym. W przypadku szyfrogramów kierowanych z placówek do MSZ rezygnowano z każdorazowego podawania odbiorcy, centrala była bowiem najczęstszym adresatem przesyłanej korespondencji szyfrowej. W sytuacji gdy konkretny szyfrogram był kierowany wyłącznie do osób spoza resortu dyplomacji (bezpośrednio do premiera bądź do KC PZPR, MHZiGM czy Ministerstwa Finansów), zostało to również odnotowane w główce.

Nie podawano informacji, czy publikowany dokument jest kopią, odpisem, czy oryginałem – niektóre z zamieszczonych materiałów sporządzane były w wielu (czasem nawet kilkudziesięciu) egzemplarzach. Zrezygnowano także z przytaczania rozdzielników wewnętrznych, które niekiedy obejmowały kilkadziesiąt osób. W przypadku przesłania dokumentu poza centralę MSZ informację na ten temat zamieszczono w przypisie. Z reguły nie publikowano także pism przewodnich, jeśli jednak zawierały istotne informacje, ich treść została przeniesiona do przypisu.

Jedynie 14 spośród 527 dokumentów wchodzących w skład tomu nie opublikowano w całości. Opuszczenia oznaczano nawiasem kwadratowym, a w przypisie odnotowano, czego dotyczy pominięta część. Ponadto w główce znalazła się informacja, że mamy do czynienia z fragmentem (lub fragmentami) dokumentu.

Zdecydowana większość publikowanych materiałów miała charakter tajny (lub tajny specjalnego znaczenia) i klauzulę tę przytoczono. W dwóch przypadkach (dok. nr 27 i 289) w trakcie kwerendy odnaleziono jedynie projekt dokumentu, co zostało zaznaczone w główce.

Wszystkie publikowane dokumenty to maszynopisy, do edycji nie zakwalifikowano żadnego z niezmiernie rzadkich w roku 1980 dokumentów rękopiśmiennych.

Przypisy odredakcyjne ograniczono – wzorem podobnych zagranicznych serii wydawniczych – do niezbędnego minimum. Zrezygnowano z zamieszczania przypisów osobowych, informacje o funkcjach pełnionych w drugiej połowie 1980 r. zawiera indeks osobowy. W tomie znalazło się ponad 800 przypisów odredakcyjnych, z których znaczną część stanowią cytaty zawierające fragmenty dokumentów archiwalnych. Orientację w tomie ułatwia rozbudowany indeks rzeczowo-geograficzny, który zawiera szczegółowe odniesienia do konkretnych kwestii i wydarzeń, takich jak złożenie wizyty czy zawarcie umowy międzynarodowej. Nie stosowano także przypisów biograficznych, informacje o funkcjach pełnionych przez poszczególne osoby w okresie lipiec–grudzień 1980 r. podano w indeksie osobowym. Nie ingerowano w oryginalną pisownię nazwisk obcych, jeżeli pojawiały się w dokumentach w wersji spolonizowanej (np. Ceausescu zamiast Ceaușescu). Prawidłowy zapis zamieszczono w indeksie osobowym. Skróty i skrótowce występujące w dokumentach rozwinięto w wykazie skrótów znajdującym się w końcowej części publikacji.

W edycji dokumentów kierowano się zasadami ortograficznymi obowiązującymi w 1980 r. Nieliczne poprawki w tekście ograniczyły się do korekty interpunkcji, oczywistych błędów i usterek literowych oraz ortograficznych. Nie ingerowano w sposób używania wielkich liter, ich stosowanie w pismach urzędowych bowiem rządziło się i rządzi swoimi prawami. Zachowano oryginalną stylistykę dokumentów, a tam, gdzie niezręczność językowa bądź opuszczenie wyrazu mogły zaburzać czytelność danego fragmentu, wprowadzono odpowiedni przypis literowy. Nieliczne dopiski redakcyjne, ułatwiające zrozumienie tekstu, oznaczono nawiasami kwadratowymi.

Przytłaczająca większość publikowanych archiwaliów to inedita. Jednakże – ze względu na wagę wydarzeń drugiej połowy 1980 r. – niektóre materiały źródłowe zostały już ogłoszone drukiem. Dotyczy to przede wszystkim protokołów posiedzeń BP KC PZPR, które zamieszczono w niniejszym tomie, o ile dotyczyły spraw międzynarodowych – do edycji zakwalifikowano 7 tego typu dokumentów. Jako że protokoły te były publikowane już niejednokrotnie, w tomie podano informację o najnowszym chronologicznie wydawnictwie, rezygnując z odniesień do wcześniejszej edycji.

Z kolei 18 dokumentów dotyczących relacji z krajami socjalistycznymi i ich reakcji na wydarzenia w Polsce ukazało się przed kilkunastu laty w dwutomowym zbiorze, którego pierwsza część obejmuje okres od sierpnia 1980 r. do marca 1981 r. Ponadto 7 dokumentów zamieszczonych w tejże pracy zostało wykorzystanych w niniejszym tomie w przypisach jako wyjaśnienie bądź uzupełnienie sprawy omawianej w publikowanym dokumencie. Ze względu

na wykorzystanie z reguły jedynie krótkich fragmentów zrezygnowano z podawania szczegółowej informacji bibliograficznej.

W niniejszym tomie zamieszczono także 4 dokumenty opublikowane wcześniej w zbiorze poświęconym stosunkom polsko-niemieckim (dotyczącym relacji Polski zarówno z NRD, jak i z RFN).

Informacja o wcześniejszej edycji danego dokumentu została umieszczona w metryczce dokumentu (za sygnaturą), przy zastosowaniu poniższych skrótowych zapisów bibliograficznych:

– Polityka wobec Niemiec – M. Tomala (wstęp, wybór i opracowanie dokumentów), *Polityka i dyplomacja polska wobec Niemiec*, t. II: 1971–1990, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2006;

– Przed i po 13 grudnia – Ł. Kamiński (wybór, wstęp i opracowanie), *Przed i po 13 grudnia. Państwa bloku wschodniego wobec kryzysu w PRL 1980–1982. Tom I (sierpień 1980 – marzec 1981)*, IPN, Warszawa 2006;

– PZPR a Solidarność – T. Kozłowski (wstęp), *PZPR a Solidarność 1980–1981. Tajne dokumenty Biura Politycznego*, IPN, Warszawa 2013.

Przypisy oryginalnie istniejące w dokumentach, oznaczone znakami: x, xx itd., umieszczono między przypisami odredakcyjnymi, oznaczonymi cyframi. Cechy charakterystyczne dokumentu – podkreślenia, odręczne uwagi na marginesie czy komentarze – opatrzone przypisami literowymi:

^a...^a tak w tekście,

^b...^b komentarz odręczny,

^c...^c odręczna poprawka w tekście lub dopisek,

^d...^d podkreślenie odręczne,

^e...^e zakreślone na marginesie,

^f...^f podpis odręczny,

^g...^g podpis nieczytelny,

^h...^h przekreślone,

ⁱ...ⁱ tekst nieczytelny,

^j...^j znak zapytania.

PODZIĘKOWANIA

W pierwszej kolejności dziękuję pracownikom Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Archiwum Akt Nowych za pomoc okazaną w czasie prowadzonej kwerendy.

Dziękuję również recenzentom tomu dr. Władysławowi Bułhakowi, a także prof. Andrzejowi Paczkowskiemu za wszelkie uwagi i za wnikliwe recenzje. Słowa wdzięczności kieruję ponadto do członków Komitetu Redakcyjnego serii *Polskie Dokumenty Dyplomatyczne* za szereg uwag i sugestii zgłoszonych w czasie posiedzeń Komitetu.

Podziękowania należą się też dr. Przemysławowi Gasztoldowi, któremu zawdzięczam możliwość umieszczenia w tomie dokumentów pochodzących z Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. W tej samej sprawie pomocą służył także recenzent tomu – dr Władysław Bułhak.

Edycja każdego tomu wiąże się z koniecznością przygotowania indeksu osobowego. W niniejszym tomie liczy on około 1300 biogramów opisujących osoby pochodzące z przeróżnych krajów, których nazwiska funkcjonują w kilkudziesięciu różnych (czasem bardzo egzotycznych) językach. Nieco mniejsze wyzwanie stanowi przygotowanie wykazu skrótów, choć niektóre z użytych sformułowań zrozumiałe są tylko dla wąskiego grona fachowców. Pomocy w ustalaniu biograficznych kwestii szczegółowych i wyjaśnianiu niektórych niuansów udzielili P.T. Miruko Atsuta, Władysław Bułhak, Paweł Ceranka, Rudolf Dinu, Katharina Friedla, Przemysław Gasztold, Dominik Jankowski, Tyuts Jaskułowski, Matthew Jordan, Veronika Jóźwiak, Łukasz Jurczyszyn, Eugeniusz Noworyta, Ewa Pałasz-Rutkowska, Stanisław Pawlak, Jan Wojciech Piekarski, Krzysztof Płomiński, Georgios Polydorakis, Krzysztof Ruchniewicz, Justyna Szczudlik, Grażyna Szelągowska, Tomasz Żornaczuk.

Dziękuję także prof. Włodzimierzowi Borodziejowi, redaktorowi naczelnemu serii, za stałą współpracę podczas kolejnych etapów prac nad tomem.

Piotr Długolecki

LISTA DOKUMENTÓW

nr	data	tytuł–treść	strona
1	1 lipca,	notatka Wydziału Pracy Ideowo-Wychowawczej i Wydziału Zagranicznego KC PZPR Plan działań propagandowych upamiętniających 5. rocznicę podpisania Aktu końcowego KBWE.	3
2	1 lipca,	sprawozdanie kierownika sekcji WSW Polskiego Kontyngentu Wojskowego w Siłach Zbrojnych ONZ w Syrii „Napięta polityczna sytuacja wewnętrzna nie miała większego wpływu na działalność kontyngentów (polskiego, austriackiego, fińskiego, kanadyjskiego) w siłach UNDOF w Syrii”.	5
3	2 lipca,	szyfrogram ambasadora w Londynie Konieczne przyspieszenie działań w sprawie organizacji obchodów 100. rocznicy urodzin generała Władysława Sikorskiego.	10
4	2 lipca,	szyfrogram dyrektora Departamentu Łączności do ambasadora w Dżakarcie Zagrożenie bezpieczeństwa placówki związane z wykryciem urządzeń podsłuchowych w ambasadzie Wietnamu.	11
5	2 lipca,	notatka Departamentu Prawno-Traktatowego „Od kilku lat między PRL a NRD prowadzone są rozmowy w sprawie bocznej zachodniej granicy polskiego morza terytorialnego oraz rozgraniczenia szelfów kontynentalnych i stref rybołówczych obu państw”.	12

LISTA DOKUMENTÓW

6	3 lipca, szyfrogram ambasadora w Pekinie Zapowiedź ożywienia działalności Towarzystwa Przyjaźni Chińsko-Polskiej i sondaż w sprawie wizyty delegacji TPChP w PRL.	16
7	4 lipca, okólnik wiceministra spraw zagranicznych „Decyzje Rządu zobowiązują aparat służby zagranicznej do zmniejszenia wydatków dewizowych o 10–15% w skali rocznej”.	18
8	4 lipca, szyfrogram ambasadora w Londynie Brak możliwości przeciwdziałania planowanym audycjom BBC poświęconym opozycjonistom w krajach socjalistycznych.	19
9	5 lipca, szyfrogram ambasady w Nikozji Sytuacja wewnętrzna i konflikt cypryjski tematami rozmów wiceministra Czyrka na Cyprze.	20
10	5 lipca, szyfrogram ambasadora w Londynie do sekretarza KC do spraw międzynarodowych Rozmowa z sekretarzem generalnym Międzynarodówki Socjalistycznej na temat bieżących inicjatyw pokojowych.	22
11	5 lipca, pilna notatka Rozmowy ministra spraw zagranicznych w czasie wizyty w Paryżu „potwierdzają, że Francja jest autentycznie zainte- resowana poszukiwaniem dróg wyjścia z aktualnie kryzysowej sytuacji w stosunkach Wschód–Zachód”.	24
12	7 lipca, szyfrogram ambasadora w Brasili Pielgrzymka Jana Pawła II do Brazylii: „Spotkanie Papieża z Polonią w Kurytybie [...] i msza dla mniejszości etnicznych [...] stały się dużą manifestacją polskości”.	31
13	8 lipca, notatka Departamentu Konsularnego Nieznaczna poprawa stosunków polsko-żydowskich w Sta- nach Zjednoczonych.	32
14	9 lipca, szyfrogram ambasady w Lagos do wiceministra handlu zagranicznego i gospodarki morskiej Kwestia prowizji specjalnych w polsko-nigeryjskiej współpra- cy gospodarczej.	36
15	10 lipca, notatka informacyjna Rozmowy przeprowadzone w czasie wizyty ministra spraw zagranicznych Węgier „potwierdziły zgodność poglądów we wszystkich węzłowych sprawach dotyczących procesu odprę- żenia, rozbrowienia, walki o pokój oraz całokształtu działalności skoncentrowanej wokół podstawowych problemów aktualnej sytuacji międzynarodowej”.	37

LISTA DOKUMENTÓW

16	11 lipca, szyfrogram ambasadora w Meksyku Próba koordynacji współpracy attaches prasowych krajów socjalistycznych akredytowanych w Meksyku.	44
17	11 lipca, szyfrogram ambasadora w Nairobi do wiceministra handlu zagranicznego i gospodarki morskiej Konieczna poprawa współpracy z placówką PLO w Kenii.	46
18	11 lipca, szyfrogram dyrektora Departamentu II do ambasadora w Tokio Współpraca gospodarcza tematem rozmowy z przedstawicie- lem MSZ Japonii.	47
19	11 lipca, okólnik dyrektora Departamentu Studiów i Programowania Nowe propozycje państw Układu Warszawskiego przed- stawione w czasie XXI rundy wiedeńskich rokowań rozbrojeniowych.	48
20	11 lipca, notatka służbowa Podpisanie kontraktów „w sprawie dostaw specjalnych dla libijskiego Ministerstwa Obrony Narodowej” rezultatem wi- zyty ministra obrony narodowej w Libii.	50
21	12 lipca, okólnik ministra spraw zagranicznych Instrukcja w sprawie informowania o sytuacji wewnętrznej: „Rząd pracuje intensywnie nad planem dalszej poprawy sy- tuacji ekonomiczno-socjalnej, podniesienia w pierwszym półroczu 1981 r. płac najniższych zgodnie z zapowiedzią tow. Gierka”.	53
22	12 lipca, sprawozdanie Działalność POP przy misji w Kaesongu: „Przyjęte w planie pracy zadania zostały w pełni wykonane”.	54
23	14 lipca, szyfrogram dyrektora Departamentu II do ambasadora w Pekinie „Ambasada ChRL nadała duże znaczenie sprawie określenia przynależności państwowej dwóch pianistów z Tajwanu mają- cych uczestniczyć w Konkursie Chopinowskim”.	59
24	15 lipca, szyfrogram ambasady w Brukseli Opinie MSZ Belgii na temat bieżących wydarzeń międzynarodowych.	60
25	15 lipca, okólnik wiceministra Czyrka Niezbędne uzyskanie zagranicznej pomocy w zakresie rolnictwa.	61
26	15 lipca, sprawozdanie konsula generalnego w Szanghaju W działalności konsulatu „stałym problemem [...] pozostaje deficyt zaopatrzenia placówki w zdjęcia dostosowane do po- trzeb pracy informacyjnej Urzędu”.	62

LISTA DOKUMENTÓW

27	15 lipca, projekt pisma Polskiego Komitetu Solidarności z Narodami Azji i Afryki do OK FJN Konieczna zmiana statusu przedstawicielstwa Patriotycznego Frontu Zimbabwe.	64
28	15 lipca, pismo ambasadora w Sztokholmie (z załącznikiem) Interwencja w sprawie oznaczania polskich granic przez linie lotnicze SAS.	66
29	16 lipca, szyfrogram wicedyrektora Departamentu Konsularnego do ambasadora w Pradze „Proszę o interwencję u właściwych władz CSRS z powodu powtarzających się wypadków odmowy wpuszczania do CSRS obywateli polskich posiadających ważne wkładki paszportowe na wyjazd do Jugosławii”.	69
30	16 lipca, notatka kierownika Zespołu Doradców Ekonomicznych Prezesa Rady Ministrów W czasie wizyty w Polsce premier LRB „wysoko ocenił stan dwustronnych stosunków polsko-bułgarskich”.	70
31	16 lipca, notatka sekretarza KC PZPR Zdaniem sekretarza generalnego brytyjskiej Partii Pracy „sytuacja światowa ewoluuje w niebezpiecznym kierunku, szczególnie w sferze militarnej”.	73
32	16 lipca, notatka sekretarza KC PZPR Rozmowa z ministrem stanu w MSZ Wielkiej Brytanii: „Stosunki polsko-brytyjskie, szczególnie ekonomiczne, rozwijają się dobrze. Życzeniem kierownictwa rządu brytyjskiego jest, aby nadać im coraz konkretniejsze treści”.	76
33	[po 16 lipca], notatka informacyjna „Roboczy charakter” wizyty ministra spraw zagranicznych w Holandii „pozwolił na szeroką wymianę poglądów na temat podstawowych problemów europejskich i światowych”.	77
34	17 lipca, szyfrogram wiceministra handlu zagranicznego i gospodarki morskiej do ambasady w New Delhi Sprzedaż uzbrojenia do Indii.	83
35	17 lipca, stenogram posiedzenia Rady Ministrów (fragment) Trudności w eksporcie i imporcie cukru.	84
36	18 lipca, szyfrogram stałego przedstawiciela rządu PRL w RWPG (z Moskwy) do premiera W sprawie polsko-radzieckiej wymiany handlowej przedstawiciele ZSRR „oceniają, że deficyt w cenach 1980 roku wynosi około 200 mln rubli”.	85

LISTA DOKUMENTÓW

37	[po 18 lipca], niepodpisana notatka W czasie polsko-zachodnioniemieckich konsultacji politycz- nych minister spraw zagranicznych RFN „dokonał pozytyw- nej oceny stanu i perspektyw stosunków wzajemnych, które oparte są na trwalej podstawie”.	86
38	19 lipca, sprawozdanie końcowe ambasadora w Meksyku (fragmenty) Stosunki polsko-meksykańskie w latach 1975–1980: „Nie ulega żadnej wątpliwości, że gospodarki Polski i Meksyku nie są konkurencyjne, wręcz odwrotnie, komplementarne”.	89
39	20 lipca, szyfrogram ambasadora w Waszyngtonie Rozmowa z Brzezińskim: „Carter i jego rząd przywiązuje wagę do dialogu prowadzonego z Polską na najwyższym szczeblu. Prezydent chce dialog ten kontynuować w interesie zarówno stosunków dwustronnych, jak współpracy międzynarodowej”.	95
40	20 lipca, szyfrogram ambasadora w Pekinie Według ministra spraw zagranicznych ChRL „strona chińska jest zadowolona z pewnego rozwoju stosunków polsko-chińskich, jaki miał miejsce w ostatnich latach – mimo ostatnich wahnięć w dziedzinie handlu i wymiany naukowo-technicznej”.	97
41	21 lipca, szyfrogram ambasadora w Bernie Decyzja władz federalnych o „natychmiastowym [...] opu- szczeniu Szwajcarii przez [...] II Sekretarza Ambasady” PRL.	99
42	21 lipca, notatka informacyjna Konsultacje polityczne wiceministrów spraw zagranicznych Polski i Hiszpanii „koncentrowały się głównie wokół pro- blemów obecnej sytuacji międzynarodowej, ze szczególnym uwzględnieniem Europy Zachodniej, a także USA i przygo- towań do Spotkania Madryckiego”.	100
43	23 lipca, okólnik wiceministra Kułagi Delegacja PRL w czasie XXXV sesji ZO ONZ „będzie działać na rzecz rozszerzania współpracy międzynarodowej, zwłasz- cza w dziedzinie utrzymania pokoju, bezpieczeństwa między- narodowego i rozbrojenia”.	102
44	23 lipca, szyfrogram wiceministra Czyrka do ambasadora w Moskwie Konieczne uzyskanie opinii ZSRR w sprawie kongresu nauko- wego w Garmisch-Partenkirchen.	104
45	24 lipca, szyfrogram wiceministra Czyrka do ambasadora w Berlinie Wschodnioniemieckie sugestie dotyczące terminu wizyty I sekretarza KC PZPR w RFN.	105

LISTA DOKUMENTÓW

46	24 lipca, notatka misji wojskowej w Berlinie Zachodnim (fragmenty) Berlin Zachodni „jest interesującym miejscem prezentacji polskiej kultury, zarówno pod względem propagandowym, jak i finansowym”.	107
47	25 lipca, szyfrogram ambasady w Londynie do wiceministra handlu zagranicznego i gospodarki morskiej Próby przeciwdziałania wniesieniu oskarżeń o dumping w eksporcie samochodów osobowych do Wielkiej Brytanii.	110
48	25 lipca, notatka służbowa Zarządu II Sztabu Generalnego WP Potrzeba rozszerzenia działalności wywiadowczej w ramach prac Polskiego Kontyngentu Wojskowego w UNDOF.	111
49	26 lipca, szyfrogram ambasady w Bagdadzie do wiceministra handlu zagranicznego i gospodarki morskiej Trudności w realizacji polskich inwestycji w Iraku: „Ostatnio notowana pewna poprawa w tym zakresie nie może zadowalać i niezbędne kroki powinny być podjęte przez krajowe przedsiębiorstwa odpowiadające za wysyłkę dostaw”.	113
50	[przed 27 lipca], notatka ambasady w Dar es Salaam (fragment) „W Tanzanii pracuje obecnie na misjach ponad 30 księży zakonnych, diecezjalnych i siostr z Polski”.	116
51	28 lipca, szyfrogram misji wojskowej w Berlinie Zachodnim Wzrost aktywności nadburmistrza Berlina Zachodniego; planowane spotkanie Gierka ze Schmidtem „poświęcone będzie [...] sprawom politycznym ogólnego zakresu”.	119
52	28 lipca, szyfrogram ambasadora w Addis Abebie „Wasza depesza jest niczym innym jak tylko tłumaczeniem się z przegranego przetargu i utraty przez PEZETEL tradycyjnego rynku dewizowego w Etiopii”.	120
53	28 lipca, pismo ministra spraw zagranicznych do ministra spraw wewnętrznych „Istnieje pilna potrzeba uruchomienia alternatywnego Ośrodka Łączności, charakteryzującego się dużą mobilnością, zdolnego do pracy w różnych sytuacjach oraz w czasie wojny”.	121
54	29 lipca, szyfrogram ambasadora w Moskwie Aktywne działania ZSRR w związku z przygotowaniem do spotkania KBWE w Madrycie.	123
55	30 lipca, szyfrogram ambasadora w Pekinie Rozmowa z wicepremierem ChRL: „Chiny zawsze przywiązywały wagę do Europy Wschodniej. I tak czynić będą w przyszłości”.	124

LISTA DOKUMENTÓW

56	31 lipca, szyfrogram ambasadora w Hanoi Incident z udziałem korespondenta PAP kolejnym przykładem wzrostu zagrożenia bezpieczeństwa pracowników polskich w Wietnamie.	126
57	31 lipca, okólnik dyrektora Departamentu V VII sesja nadzwyczajna ZO ONZ „stanowiła kolejną fazę nacisków na Izrael i USA, wykazując ich znaczną i rosnącą izolację”.	128
58	31 lipca, szyfrogram ambasadora w Damaszku Premier Syrii „wysoko ocenił stanowisko Polski w zagadnieniach Bliskiego Wschodu, a w szczególności konfliktu arabsko-izraelskiego: jego konsekwencję i stałość”.	129
59	31 lipca, szyfrogram Departamentu III do ambasadora w Waszyngtonie Wiceminister Dobrosielski w rozmowie z ambasadorem USA wyraził „poważne niezadowolenie z faktu szczególnej ostatnio aktywizacji” Radia Wolna Europa.	130
60	31 lipca, szyfrogram wiceministra Czyrka do ambasadora w Moskwie Zapewnienia o współpracy z ZSRR we wszelkich działaniach dotyczących kongresu naukowego w Garmisch-Partenkirchen.	131
61	1 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Hanoi „Poważne trudności” w zapewnieniu dostaw artykułów spożywczych dla pracowników placówki.	133
62	1 sierpnia, notatka informacyjna Wizyta ministra spraw zagranicznych Jugosławii w PRL „potwierdziła ponownie dążenie obu stron do kształtowania wzajemnych stosunków w oparciu o ustalenia przyjęte w czasie spotkań tow. E. Gierka i J.B. Tito”.	134
63	1 sierpnia, pismo dyrektora Departamentu V do dyrektora DPWKiN Kontrowersje związane z utworzeniem w Warszawie libijskich placówek kulturalno-oświatowych.	139
64	2 sierpnia, notatka informacyjna Szeroko zakrojone przygotowania do madryckiego kongresu Międzynarodówki Socjalistycznej.	141
65	4 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Wiedniu Rozmowa kanclerza Austrii z wiceministrem kultury i sztuki PRL o ewentualnym udziale polskich specjalistów w renowacji zabytków austriackich.	143
66	4 sierpnia, notatka informacyjna (fragmenty) Delegacja polska w czasie światowej konferencji Dekady ONZ na rzecz Kobiet „kierowała się generalną wykładnią	144

LISTA DOKUMENTÓW

- uchwał VIII Zjazdu PZPR, w szczególności dotyczących polskiej polityki zagranicznej oraz wszystkich aspektów polityki Partii i państwa”.
- 67 5 sierpnia, szyfrogram dyrektora Departamentu Prawno-Traktatowego do ambasadora w Moskwie 149
Instrukcja w sprawie uzyskania stanowiska ZSRR wobec propozycji zmiany konwencji gdańskiej.
- 68 5 sierpnia, wyciąg korespondencyjny z szyfrogramu ambasady w Canberze 150
„RPA jest zainteresowana w rozwinięciu [...] istniejących ukrytych stosunków gospodarczych z Polską”.
- 69 5 sierpnia, notatka zastępcy dyrektora Departamentu III MSW 151
„Wyraźnie dywersyjny charakter” kontaktów obywateli brytyjskich z przedstawicielami środowisk opozycyjnych w PRL.
- 70 [po 5 sierpnia], notatka Departamentu IV 154
Inicjatywa Austrii dotycząca „pielęgnacji grobów żołnierzy austriackich poległych w czasie I wojny światowej”.
- 71 7 sierpnia, okólnik dyrektora Departamentu Konsularnego 155
Instrukcja w sprawie podjęcia działań „w celu wzbogacenia programu dalszej pomocy i opieki nad polonijnym ruchem folklorystycznym”.
- 72 [przed 8 sierpnia], niepodpisana notatka 157
„Rezultaty i zasięg igrzysk potwierdziły fiasko bojkotu zainicjowanego przez administrację Cartera i to zarówno w płaszczyźnie politycznej, jak i sportowej”.
- 73 8 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Buenos Aires 161
Opóźnienie spotkania pożegnalnego z prezydentem Urugwaju jedną „z form presji zmierzających do ustalania stałych siedzib ambasadorów w Montevideo”.
- 74 9 sierpnia, okólnik wiceministra Czyrka 162
Organizowany w Warszawie kongres hebrajski „ma ściśle naukowy charakter, a kultury hebrajskiej nie utożsamiamy z państwem Izrael”.
- 75 11 sierpnia, pilna notatka (fragmenty) 164
Wicepremier Grenady w czasie wizyty w PRL „podkreślił gotowość ściślejszego współdziałania z naszą dyplomacją w ONZ i innych organizacjach międzynarodowych”.

LISTA DOKUMENTÓW

76	12 sierpnia, szyfrogram dyrektora Departamentu Konsularnego do ambasady w Moskwie „Brak [...] wiążących porozumień z RFN” w sprawie zapisu nazw miejscowości położonych w Polsce północnej i zachodniej.	165
77	13 sierpnia, szyfrogram wicedyrektora Departamentu IV do ambasadora w Bernie Wydalenie szwajcarskiego dyplomaty z PRL.	167
78	13 sierpnia, notatka konsula generalnego w Malmö Publikacje prasy szwedzkiej o działaniach ugrupowań polonijnych.	168
79	13 sierpnia, pismo ministra handlu zagranicznego i gospodarki morskiej do ministra spraw zagranicznych Prośba o „rozważenie możliwości podjęcia tematu” ostrzeżenia polskiego statku na redzie portu w Świnoujściu „w rozmowach ze stroną NRD”.	171
80	15 sierpnia, notatka Komisji Planowania przy Radzie Ministrów „W wyniku całego cyklu konsultacji, przeprowadzonych przez organy planowania z udziałem odpowiednich ministerstw, prace nad koordynacją planów PRL i ZSRR zostały w zasadzie zakończone”.	172
81	[przed 18 sierpnia], notatka Departamentu I MSW „W opinii Urzędu Kanclerskiego i w osobistym przekonaniu H. Schmidta zbliżająca się wizyta E. Gierka w RFN jest istotnym z punktu widzenia koalicji rządzącej wydarzeniem politycznym”.	176
82	18 sierpnia, szyfrogram ambasady w Brukseli Podczas XXXV sesji ZO ONZ „Belgowie chcą naciskać na pokojowe współistnienie, w kontekście Karty NZ”.	187
83	18 sierpnia, szyfrogram ambasady w Paryżu Wzrost zainteresowania przyjazdami dziennikarskimi do Polski.	189
84	19 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Phnom Penh Sugestia udzielenia pomocy eksperckiej przez Główną Komisję Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce w związku z odkryciem masowych grobów w Kampuczy.	190
85	19 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Tunisie Protesty społeczne w Polsce najważniejszym tematem rozmowy z prezydentem Tunezji w czasie ceremonii wręczenia listów uwierzytelniających.	191

LISTA DOKUMENTÓW

86	19 sierpnia, szyfrogram szefa Zespołu ds. Stałych Kontaktów Roboczych ze Stolicą Apostolską do członka BP KC PZPR Rozmowa z sekretarzem Rady Spraw Publicznych Kościoła: „Papież z niepokojem śledzi rozwój sytuacji. Nie wypowiedział się dotąd w sprawach polskich, ale to wcale nie znaczy, iż chciałby się od nich dystansować”.	192
87	19 sierpnia, okólnik dyrektora DPWKiN Wprowadzenie ograniczeń przyjazdów dziennikarzy zagranicznych do Polski.	194
88	20 sierpnia, szyfrogram ambasady w Kopenhadze „Nigdy dotąd Polska nie była przedmiotem tak ogromnego zainteresowania w Danii jak obecnie”.	195
89	20 sierpnia, szyfrogram ambasady w Paryżu „Sytuacja w Polsce jest od kilku dni, obok blokady tun. portów przez strajkujących rybaków, głównym tematem francuskich środków przekazu”.	197
90	20 sierpnia, okólnik ministra spraw zagranicznych Informacja o napiętej sytuacji wewnętrznej w Polsce: „Celem naszego działania za granicą powinno być” dążenie do tego, „by wydarzenia nie zaszkodziły naszym interesom politycznym, gospodarczym, handlowym, kredytowym i innym”.	198
91	20 sierpnia, notatka informacyjna (z załącznikami) Wyjaśnienia w sprawie wypowiedzi rzecznika prasowego Departamentu Stanu dotyczących „zmiany terminów spłat polskich zadłużeń oraz innej pomocy dla Polski”.	200
92	20 sierpnia, notatka Departamentu V Trudności konsularne w stosunkach polsko-libijskich.	202
93	21 sierpnia, szyfrogram szefa Zespołu ds. Stałych Kontaktów Roboczych ze Stolicą Apostolską Według sekretarza Rady Spraw Publicznych Kościoła „jednym z powodów ostrożności papieża jest brak ciągłości informacji z kraju”.	204
94	21 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Budapeszcie „Węgierskie środki masowego przekazu obiektywnie – powołując się na nasze źródła oficjalne – informują swoje społeczeństwo o sytuacji w Polsce”.	206
95	21 sierpnia, szyfrogram ambasady w Tokio Wydarzenia w Polsce „od trzech tygodni stanowią [...] jeden z głównych tematów w serwisach informacyjnych prasy, radia i TV”.	207

LISTA DOKUMENTÓW

96	21 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Kolonii „Rząd i SPD (FDP nie wypowiada się) zachowują dużą powściągliwość w reakcjach na wydarzenia w Polsce”.	208
97	21 sierpnia, okólnik sekretarza KC do spraw międzynarodowych W rozmowach z przedstawicielami partii komunistycznych i socjalistycznych „akcentujcie mobilizację sił całej partii do przezwyciężenia trudności i obrony socjalizmu”.	210
98	21 sierpnia, szyfrogram konsula generalnego w Chicago Anonimowe informacje o zagrożeniu bezpieczeństwa placówki.	212
99	21 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Waszyngtonie „Dzisiejsze odpowiedzi rzecznika Departamentu Stanu (na briefingu) na pytania dotyczące wydarzeń w Polsce wskazują, że DS nadal utrzymuje generalne stanowisko, że wydarzenia te są sprawą wewnętrzną Polski”.	213
100	21 sierpnia, szyfrogram ambasady w Meksyku W meksykańskich informacjach medialnych „spekulacje wokół możliwej interwencji wojskowej ZSRR łączy się ze sprawą Afganistanu i akcją UW w Czechosłowacji”.	214
101	21 sierpnia, szyfrogram konsula generalnego w Nowym Jorku „W związku z wydarzeniami w Polsce bardzo uaktywniły się w ostatnich dniach wrogie nam ośrodki kombatanckie i emigracyjne”.	215
102	21 sierpnia, szyfrogram ministra spraw zagranicznych do ambasadora w Kolonii Instrukcja do rozmów na temat odwołania wizyty I sekretarza KC PZPR w RFN i sytuacji wewnętrznej w Polsce.	217
103	21 sierpnia, szyfrogram ministra spraw zagranicznych do ambasadora w Waszyngtonie Instrukcja do rozmowy z sekretarzem stanu: „Liczymy, że rząd Stanów Zjednoczonych użyje swoich wpływów dla zapobieżenia działaniom, które mogłyby przynieść szkodę Polsce i narodowi polskiemu”.	219
104	21 sierpnia, okólnik ministra spraw zagranicznych „Otrzymaliśmy informacje o demonstracjach przed naszymi Ambasadami w Kopenhadze i Sztokholmie. Liczymy się z możliwością rozszerzenia tego typu akcji”.	221
105	21 sierpnia, szyfrogram sekretarza KC do spraw międzynarodowych do ambasadora w Madrycie „Z upoważnienia KC PZPR przekażcie” sekretarzowi generalnemu KC Komunistycznej Partii Hiszpanii „wyrazy	222

	niezadowolenia i zaniepokojenia jego wystąpieniami na temat wewnętrznych problemów" PRL.	
106	21 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Lizbonie „Z uwagi na trwającą w Portugalii kampanię przedwyborczą wydarzenia w Polsce nie pozostają obojętne zarówno dla prawicy, jak i lewicy”.	223
107	22 sierpnia, szyfrogram konsula generalnego w Chicago „Ostatnie dni przyniosły polaryzację postaw Polonii w związku z sytuacją w kraju”.	224
108	22 sierpnia, szyfrogram ambasady w Canberze Incident dotyczący konsulatu generalnego w Sydney i reakcje władz australijskich na sytuację w Polsce.	226
109	22 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Kolonii Günter Grass „chce jechać w poniedziałek do Gdańska jako «pisarz i osoba polityczna»”.	227
110	22 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Londynie Udzielenie kredytu Bankowi Handlowemu „jest wyrazem zaufania do dalszego rozwoju Polski oraz obecnego kierunku społeczno-gospodarczego w kraju”.	227
111	22 sierpnia, szyfrogram ambasady w Oslo Planowane manifestacje przed gmachem placówki.	228
112	22 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Ottawie „W okresie od 18–22 bm. wszystkie kanadyjskie środki przekazu zamieszczały nadal obszerne informacje, a niektóre własne komentarze na temat aktualnych wydarzeń w Polsce”.	229
113	22 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Kolonii Według zapewnień szefa Urzędu Kancelarskiego rządowi RFN „bardzo zależy na tym, by sytuacja w Polsce została rozwiązana bez użycia siły wewnętrznej lub zewnętrznej”.	230
114	22 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Waszyngtonie Na spotkaniu z dziennikarzami Brzeziński „stwierdził, że Polska ze względu na swe geopolityczne położenie musi pozostać w obozie ZSRR i że w tej sprawie USA nie mają złudzeń”.	232
115	23 sierpnia, szyfrogram szefa Zespołu ds. Stałych Kontaktów Roboczych ze Stolicą Apostolską W swoich wystąpieniach papież będzie solidaryzował się „z poczynaniami Wyszyńskiego i z Episkopatem polskim”.	233

LISTA DOKUMENTÓW

116	23 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Londynie Zdaniem ministra spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii „władze brytyjskie są zainteresowane stabilizacją sytuacji w Polsce w oparciu o usprawnienia gospodarcze i społeczne”.	234
117	23 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Addis Abebie „Sytuacja strajkowa w Polsce wywołała dyskusje i szerokie zainteresowanie wśród młodych i entuzjastycznie nastawionych do socjalizmu etiopskich władz wojskowych”.	236
118	23 sierpnia, szyfrogram ambasady w Rzymie do sekretarza KC do spraw międzynarodowych Sekretarz KC Włoskiej Partii Komunistycznej zaniepokojony „rozwojem wypadków w Polsce”.	237
119	23 sierpnia, szyfrogram ambasady w Sztokholmie do zastępcy kierownika WZ KC PZPR Zróżnicowane opinie polityków szwedzkich o sytuacji w Polsce.	239
120	24 sierpnia, okólnik ministra spraw zagranicznych Instrukcja do rozmów na temat IV plenum KC PZPR: „Decyzje plenum są przejawem konsekwentnej dążności Kierownictwa do politycznego rozwiązania problemów”.	241
121	25 sierpnia, okólnik wiceministra Dobrosielskiego Podczas przygotowań do spotkania w Madrycie „kontynuować będziemy linię dotychczasowej naszej polityki i aktywności w procesie KBWE”.	243
122	25 sierpnia, notatka ambasady w Bernie Celem rozmów w MSZ Szwajcarii „jest chęć wyjaśnienia charakteru zainteresowań Ambasady polonią szwajcarską”.	244
123	26 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Waszyngtonie Złożenie wniosku „o przyznanie 670 mln dolarów na zakup artykułów rolnych w kredytach CCC”.	247
124	26 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Bukareszcie „Kierownictwo rumuńskie bardzo uważnie śledzi wydarzenia w Polsce”.	248
125	26 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Pradze Zaniepokojenie władz czechosłowackich „przedłużającym się kryzysem”.	249
126	26 sierpnia, szyfrogram ambasady w Moskwie Informacje radzieckich mediów na temat sytuacji w Polsce.	250

LISTA DOKUMENTÓW

127	27 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Atenach „Rozwój sytuacji w Polsce śledzony jest przez rząd z najwyższą uwagą”.	251
128	27 sierpnia, szyfrogram ambasady w Sofii Reakcje bułgarskich władz i mediów na wydarzenia w Polsce.	252
129	27 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Rzymie Naciski w sprawie zniesienia ograniczeń przyjazdów włoskich delegacji do Polski.	254
130	27 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Londynie Negatywna odpowiedź Thatcher na „list od grupy członków parlamentu z wnioskiem o zwołanie sesji parlamentarnej dla omówienia niebezpieczeństw wynikających z sytuacji w Polsce”.	255
131	27 sierpnia, szyfrogram radcy ambasady w Berlinie Rozmowy w KC Niemieckiej Socjalistycznej Partii Jedności: „Sytuacja w Polsce jest obserwowana z najwyższym zainteresowaniem”.	256
132	27 sierpnia, okólnik ministra spraw zagranicznych Instrukcja w związku z sytuacją wewnętrzną PRL: „Nie udzielajcie [...] wywiadów i wypowiedzi dla prasy i RTV bez konsultacji z Centralą, prowadźcie natomiast rozmowy inspirowane i wyjaśniające”.	257
133	27 sierpnia, okólnik dyrektora Departamentu Konsularnego „W związku z ogólnie znaną sytuacją w kraju jesteśmy zainteresowani maksymalnym ograniczeniem przyjazdów z zagranicy”.	258
134	27 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Madrycie Sekretarz generalny MSZ Hiszpanii „wyraził sympatię dla Polski i jej władz dając wyraz nadziei na pomyślne i szybkie przezwycięzenie kryzysu”.	259
135	28 sierpnia, szyfrogram ambasady w Brukseli Planowana demonstracja przed konsulem w Antwerpii.	261
136	28 sierpnia, szyfrogram radcy handlowego w Nowym Jorku do wiceministra handlu zagranicznego i gospodarki morskiej Doniesienia prasy o „bojkocie ładunków idących do i z Polski – jako akcji solidarności ze strajkującymi portowcami polskimi”.	262
137	28 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Teheranie „W dalszym ciągu brak oficjalnych reakcji na nasze wydarzenia, choć zainteresowanie wyraźnie wzrasta”.	263

LISTA DOKUMENTÓW

138	28 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Bukareszcie Publikacje prasy rumuńskiej na temat wydarzeń w Polsce.	264
139	28 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Kolonii „Schmidt [...] złożył oświadczenie, że on sam i rząd z dużym wewnętrznym zaangażowaniem obserwują wydarzenia w Polsce”.	266
140	28 sierpnia, szyfrogram wiceministra Kulagi (z Nowego Jorku) Sekretarz generalny ONZ „wyraził uznanie dla starań władz, dla «powściągliwej i elastycznej polityki», by uspokoić sytuację drogą negocjacji”.	268
141	28 sierpnia, protokół posiedzenia BP KC PZPR „Ambasador Aristow złożył w imieniu kierownictwa oficjalne oświadczenie wyrażające zaniepokojenie rozwojem sytuacji w Polsce”.	269
142	29 sierpnia, szyfrogram ambasady w Pradze Intensyfikacja działań władz czecosłowackich w sprawie zapewnienia bezpieczeństwa placówki.	276
143	29 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Hadze Minister spraw zagranicznych Holandii „wyrażając zaniepokojenie rozwojem sytuacji, z uznaniem wyrażał się o polityce partii i rządu, które rozsądnie dążą do rozwiązania problemów”.	276
144	29 sierpnia, szyfrogram ambasady w Brukseli Sugestia wydania wizy sekretarzowi generalnemu Światowej Konfederacji Pracy.	277
145	29 sierpnia, szyfrogram ambasadora w New Delhi „Rząd Indii i premier I. Gandhi z uwagą śledzą wydarzenia w zaprzyjaźnionej Polsce”.	278
146	29 sierpnia, szyfrogram ambasady w Luandzie Spotkanie z przedstawicielami krajów socjalistycznych w Angoli: „Amb. radziecki uznał, iż władze PRL słusznie robią, że w warunkach napiętej sytuacji przyjmują ze zrozumieniem socjalne postulaty strajkujących”.	280
147	29 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Budapeszcie „Duże zaniepokojenie” węgierskich związków zawodowych sytuacją w Polsce, „a zwłaszcza rozszerzeniem się strajków na różne rejony kraju”.	281

LISTA DOKUMENTÓW

148	29 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Kolonii Prezes rady nadzorczej koncernu Kruppa, „a także wielu jego kolegów z czołówki kół przemysłowych RFN” zaniepokojeni „rozwojem sytuacji w Polsce”.	283
149	29 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Phnom Penh Narada w MSZ Kampuczy poświęcona wydarzeniom w Polsce.	284
150	29 sierpnia, okólnik ministra spraw zagranicznych „Sytuacja w kraju niestety nadal nie stabilizuje się”.	285
151	29 sierpnia, protokół posiedzenia BP KC PZPR (fragmenty) I sekretarz KC PZPR: „lepiej ratować socjalizm przez usuwanie błędów w warunkach spokoju, niż odbudowywać go z popiołów”.	287
152	29 sierpnia, pismo dyrektora Departamentu Konsularnego do konsula generalnego w Mińsku Prośba „o zwrócenie się o pomoc do właściwych władz radzieckich celem doprowadzenia [...] grobu” rodziców Stanisława Moniuszki „do należytego stanu”.	290
153	29 sierpnia, notatka ambasady w Bukareszcie Obrady Międzynarodowego Kongresu Nauk Historycznych.	292
154	30 sierpnia, szyfrogram dyrektora Departamentu III do ambasadora w Ottawie Rozmowy wiceprzewodniczącego Międzynarodówki Socjalistycznej w czasie wizyty w Polsce „przebiegły w przyjaznej atmosferze”.	294
155	30 sierpnia, szyfrogram ambasadora w Teheranie „W ostatnich tygodniach w Teheranie pogorszył się stan bezpieczeństwa placówek dyplomatycznych”.	295
156	31 sierpnia, okólnik ministra spraw zagranicznych i sekretarza KC PZPR do spraw międzynarodowych Instrukcja w sprawie informowania o decyzjach V plenum KC PZPR: „Zasadniczym celem V plenum KC było rozpatrzenie niezbędnych kroków prowadzących do zakończenia rozszerzającej się akcji strajkowej, do politycznego rozwiązania i normalizacji sytuacji w kraju”.	296
157	1 września, szyfrogram ambasadora w Waszyngtonie „Kongresman Zabłocki przedłożył w Izbie Reprezentantów projekt rezolucji dotyczącej sytuacji w Polsce”.	299

LISTA DOKUMENTÓW

158	1 września, szyfrogram ambasadora w Kolonii Minister spraw zagranicznych RFN na temat sytuacji w Polsce „powtórzył znane wcześniejsze stanowisko rządu i oświadczył, że nie ulegnie ono nadal zmianie”.	301
159	2 września, szyfrogram ambasady w Moskwie Polska prośba w sprawie dodatkowych dostaw towarów z ZSRR.	303
160	2 września, szyfrogram ambasady w Berlinie do zastępcy kierownika WZ KC PZPR Według KC NSPJ „dopuszczenie koncepcji wolnych i niezależnych związków zawodowych narusza zasady ustrojowe”.	304
161	2 września, szyfrogram ambasadora w Hadze do sekretarza KC PZPR do spraw międzynarodowych „Przebieg wydarzeń w Polsce komuniści holenderscy zamierzają wykorzystać możliwie szeroko w swojej propagandzie przedwyborczej”.	305
162	2 września, szyfrogram ambasadora w Londynie Negatywne konsekwencje odwołania wizyty delegacji Trade Union Congress w PRL.	306
163	2 września, okólnik ministra spraw zagranicznych Instrukcja do rozmów na temat sytuacji wewnętrznej PRL: „Po podpisaniu porozumień ze strajkującymi obserwujemy eskalację wrogich nam poczynań”.	308
164	2 września, okólnik wiceministra Kułagi Konieczne przeciwdziałanie próbom wniesienia sprawy Afganistanu pod obrady XXXV sesji ZO ONZ.	310
165	2 września, notatka Departamentu II MSW Relacja agentki kontrwywiadu z wizyty w ambasadzie Albanii: „Powstanie wolnych związków zawodowych i przyznanie prawa do strajków w Polsce jest nie do pomyślenia w kraju o ustroju socjalistycznym”.	311
166	3 września, szyfrogram ambasady w Nikozji Umiarkowane reakcje cypryjskie na przebieg wydarzeń w Polsce.	313
167	3 września, szyfrogram ambasadora w Paryżu Prezydent Francji „osobiście zadbał o wstrzymanie i dyskreję władz francuskich wobec wydarzeń w Polsce”.	314
168	3 września, szyfrogram ambasadora w Londynie „Coraz większe zdenerwowanie” dziennikarzy brytyjskich brakiem zgody na przyjazd do Polski.	315

LISTA DOKUMENTÓW

169	3 września, szyfrogram ambasady w Berlinie Relacja konsula generalnego w Lipsku z przeprowadzonych rozmów: „wszędzie żywo interesowano się sytuacją w Polsce”.	316
170	3 września, szyfrogram ambasadora w Bukareszcie Intensyfikacja działań sekretarza generalnego KC Rumuńskiej Partii Komunistycznej w związku z wydarzeniami w Polsce.	318
171	3 września, szyfrogram ambasadora w Waszyngtonie Amerykańska centrala związkowa „rozpoczyna w skali kraju zbiórkę pieniężną” na rzecz związków zawodowych w Polsce.	319
172	4 września, szyfrogram ambasady w Berlinie Podczas przygotowań do X zjazdu NSPJ „wysuwa się pytania dot. wydarzeń w Polsce i o ich charakter”.	320
173	4 września, szyfrogram dyrektora Departamentu III do ambasadora w Waszyngtonie Pożegnalna rozmowa ambasadora USA z ministrem spraw zagranicznych, który „pozytywnie ocenił rozwój stosunków bilateralnych”.	322
174	5 września, szyfrogram ambasady w Nairobi Zainteresowanie Kościoła w Kenii przyjazdem misyjnym polskich zakonników.	323
175	5 września, szyfrogram wiceministra Kułagi do ambasadora w Teheranie Prośba władz USA o interwencję w sprawie uwolnienia amerykańskich zakładników przetrzymywanych w Iranie: „Uważamy [...] za celowe poruszenie przez Was tematu w tamt. MSZ”.	324
176	5 września, notatka informacyjna Rozmowa wiceministra Dobrosielskiego z ambasadorem RFN: przegląd bieżących wydarzeń w stosunkach bilateralnych.	325
177	5 września, notatka wicedyrektora Departamentu IV Ton wypowiedzi kanclerza Austrii na temat sytuacji w Polsce „odbiega [...] zdecydowanie in minus od wypowiedzi innych czołowych polityków zachodnich”.	328
178	6 września, okólnik ministra spraw zagranicznych „VI Plenum KC PZPR [...] w związku z poważną chorobą tow. Gierka i niemożnością wypełniania przez niego obowiązków I Sekretarza KC [...] postanowiło odwołać go z jego funkcji”.	329
179	6 września, szyfrogram ministra spraw zagranicznych i sekretarza KC PZPR do spraw międzynarodowych do ambasadora w Paryżu „Poinformujcie Prezydenta”, że w sprawie stanu zdrowia Edwarda Gierka „zachodzi konieczność co najmniej	330

LISTA DOKUMENTÓW

- 6 tygodniowego leczenia szpitalnego oraz dłuższego okresu rekonwalescencji”.
- 180 7 września, szyfrogram ambasadora w Paryżu do sekretarza KC do spraw międzynarodowych 332
Sekretarz generalny Francuskiej Partii Komunistycznej „przekazał mi w sobotę wieczorem ustne posłanie «wyrażające zaniepokojenie chorobą E. Gierka wraz z życzeniami szybkiego powrotu do zdrowia»”.
- 181 [przed 8 września], notatka sekretarza KC PZPR do spraw międzynarodowych 333
Plan wizyt i rozmów członków kierownictwa PZPR z przedstawicielami europejskich partii komunistycznych i socjalistycznych.
- 182 8 września, szyfrogram ambasadora w Pradze 334
Władze czechosłowackie niepokoją informacje „o utrzymujących się w Polsce strajkach i decyzje o utworzeniu niezależnych związków zawodowych, które mogą przekształcić się w politycznego oponenta PZPR”.
- 183 8 września, szyfrogram dyrektora Departamentu II do ambasadora w New Delhi 336
Minister spraw zagranicznych w rozmowie z ambasadorem Indii „dokonał oceny sytuacji wewnętrznej [...], akcentując szczególnie, że nie doszło w czasie ostatnich wydarzeń do żadnych naruszeń podstaw ustroju ani kwestionowania polityki zagranicznej”.
- 184 8 września, notatka Ministerstwa Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej oraz Ministerstwa Finansów (z załącznikiem) 337
Analiza możliwości uzyskania dodatkowych kredytów finansowych.
- 185 9 września, szyfrogram ambasadora w Belgradzie 340
„Niektóre publikacje jugosłowiańskie są szkodliwe zarówno dla PZPR, jak i dla ZKJ”.
- 186 9 września, szyfrogram przewodniczącego polskiej delegacji przygotowawczej do spotkania KBWE (z Madrytu) 341
Sondaże w sprawie ewentualnego udzielenia pomocy Polsce przez EWG.
- 187 9 września, szyfrogram ambasadora w Budapeszcie 342
„Wśród społeczeństwa węgierskiego ciągle jest duże zainteresowanie rozwojem sytuacji w Polsce”.

LISTA DOKUMENTÓW

188	10 września, szyfrogram ambasadora w Londynie Możliwe zainspirowanie brytyjskich publikacji prasowych krytycznych wobec opozycji w Polsce.	343
189	10 września, szyfrogram ambasady w Berlinie „Rozwój sytuacji w Polsce obserwowany jest przez kierownictwo polityczne NRD z najwyższą uwagą. Jest to dla NRD sprawa o życiowym znaczeniu”.	344
190	10 września, notatka konsulatu generalnego w Londynie „Rozwój sytuacji społeczno-politycznej w PRL stał się okazją do zaktywizowania działalności antykrajowych ośrodków emigracji politycznej”.	345
191	11 września, szyfrogram ambasadora w Belgradzie Rozmowy z ambasadorami USA i ZSRR w Jugosławii o sytuacji w Polsce i spotkaniu KBWE w Madrycie.	347
192	11 września, szyfrogram ambasadora w Ulan Bator „Sytuacja w Polsce wywołała poruszenie wśród kadry mongolskiej oraz w CD KS”.	349
193	11 września, szyfrogram wiceministra Dobrosielskiego do ambasadora w Bernie Krytyczna ocena tonu prasy szwajcarskiej jednym z tematów rozmowy z ambasadorem Szwajcarii.	350
194	11 września, szyfrogram ambasadora w Rzymie do sekretarza KC PZPR do spraw międzynarodowych „Ogólnie oceniamy reakcję włoskich kół oficjalnych i politycznych jako umiarkowaną i nie nakierowaną na jątrzenie sytuacji”.	351
195	11 września, szyfrogram wiceministra Dobrosielskiego do szefa Zespołu ds. Stałych Kontaktów Roboczych ze Stolicą Apostolską Konieczna interwencja w sprawie udziału biskupa Rubina w obchodach rocznicy zbrodni katyńskiej organizowanych w Kanadzie.	352
196	11 września, notatka wicedyrektora Departamentu II Minister Czyrek w rozmowie z wiceministrem spraw zagranicznych Pakistanu „dokonał ogólnego przeglądu stanu stosunków dwustronnych, podkreślając znaczenie dialogu politycznego i współpracy na arenie międzynarodowej”.	353
197	12 września, szyfrogram ambasadora w Londynie „Destabilizacja sytuacji w Polsce” jednym z zagadnień omówionych w brytyjskim raporcie dotyczącym Europy Wschodniej.	355

LISTA DOKUMENTÓW

198	12 września, szyfrogram ambasadora w Hanoi „Bieg wydarzeń w Polsce zaskoczył dyplomatów w Hanoi”.	356
199	12 września, szyfrogram ambasadora w Londynie Premier Wielkiej Brytanii w odpowiedzi na list prezydenta USA „ocenia sytuację polityczną w Polsce jako niebezpieczną dla stabilizacji europejskiej”.	357
200	12 września, okólnik dyrektora Departamentu Konsularnego „Stosujcie w zasadzie normalny tryb wydawania wiz”.	359
201	12 września, szyfrogram ambasadora w Waszyngtonie Decyzja prezydenta USA o przyznaniu Polsce kredytów na zakup artykułów żywnościowych.	360
202	12 września, notatka informacyjna Sugestie ambasadora ZSRR w sprawie relacji EWG–RWPG przekazane ministrowi spraw zagranicznych.	362
203	13 września, szyfrogram dyrektora DPWKiN do ambasadora w Kolonii Emisja wywiadu z Leszkiem Moczulskim powodem wydalenia z Polski korespondenta ZDF.	365
204	13 września, okólnik ministra spraw zagranicznych „Z ponad 20 mld dolarów zadłużenia Polski na Zachodzie około 75% przypada do spłacenia do 1983 roku”.	367
205	13 września, notatka ambasadora w Bukareszcie I sekretarz KC RPK w rozmowie kierownikiem Wydziału Organizacyjnego KC PZPR „stwierdził, że pragnie otwarcie zaznaczyć, że kierownictwo rumuńskie było zaniepokojone wydarzeniami w Polsce”.	369
206	13 września, notatka sekretarza KC PZPR „Towarzysz Axen szerzej rozwinął temat naszego zbyt liberalnego stanowiska wobec sił antysocjalistycznych”.	372
207	14 września, szyfrogram ambasady w Limie Informacja chargé d'affaires ambasady w La Paz o inicjatywie władz Boliwii w sprawie rozwoju stosunków z Polską.	374
208	14 września, szyfrogram ambasadora w Ottawie Wysokość polskiego zadłużenia i analiza możliwości uzyskania kolejnych kredytów w Kanadzie.	376
209	15 września, szyfrogram ambasadora w Kolonii Zachodnioniemieckie reakcje na wydarzenia w Polsce i Turcji: „Sytuacja w Polsce uległa pewnemu uspokojeniu, ale pozostanie przez dłuższy czas niestabilna i napięta”.	378

LISTA DOKUMENTÓW

210	15 września, szyfrogram ambasadora w Kopenhadze „Rząd duński nie składał dotychczas deklaracji pomocowych”.	380
211	15 września, szyfrogram ambasadora w Ottawie „Odsłonięcie Pomnika Katyńskiego odbyło się zgodnie z zapowiedzią 14 bm. po uroczystej mszy z udziałem 2 kardynałów i 2 biskupów, która w parku zgromadziła ok. 17 tysięcy uczestników”.	381
212	15 września, szyfrogram ambasadora w Madrycie „Możliwości ekonomiczne Hiszpanii przyjsia z pomocą gospodarczą Polsce są raczej skromne”.	383
213	15 września, szyfrogram stałego przedstawiciela przy ONZ w Nowym Jorku XI sesja specjalna ZO ONZ „zakończyła się bez podjęcia zasadniczych decyzji”.	384
214	15 września, notatka dyrektora Departamentu III „Perspektywy uzyskania dalszych kredytów finansowych z rynku amerykańskiego są ograniczone”.	385
215	15 września, notatka chargé d'affaires ambasady w Jaunde Sugestia rozwoju stosunków gospodarczych z Gabonem.	387
216	15 września, notatka dyrektora Biura Paszportów MSW Spadek wymiany osobowej PRL z krajami socjalistycznymi.	389
217	[po 15 września], notatka sekretarza KC PZPR Rozmowa z sekretarzem generalnym KC i członkiem Biura Politycznego KPZR: „Komitet Centralny KPZR z trwogą obserwował, jak z roku na rok pogarsza się sytuacja w Polsce”.	397
218	16 września, szyfrogram ambasady w Londynie Interwencja Wydziału Zagranicznego Komunistycznej Partii Wielkiej Brytanii w sprawie wydalenia członka partii z PRL.	399
219	16 września, szyfrogram ambasadora w Brasilii Propozycje zagadnień do planowanej rozmowy ministrów spraw zagranicznych Brazylii i PRL.	400
220	16 września, szyfrogram ambasady w Londynie Sugestie pozytywnego rozpatrzenia kilku aplikacji wizowych składanych przez dziennikarzy brytyjskich.	402
221	17 września, szyfrogram ambasadora w Teheranie „Zgodnie z poleceniem zniszczyliśmy prawie wszystkie dokumenty tajne i poufne”.	403

LISTA DOKUMENTÓW

222	18 września, szyfrogram ambasadora w Phenianie „Pracownicy koreańscy zatrudnieni w Ambasadzie CRS otrzymali polecenie sondowania stanowiska nt. aktualnej sytuacji w PRL”.	404
223	18 września, szyfrogram dyrektora Departamentu II do ambasadora w Canberze W rozmowie z chargé d'affaires ambasady Australii „wyraziłem niezadowolenie naszego rządu” z powodu wypowiedzi polityków australijskich na temat sytuacji wewnętrznej PRL.	405
224	18 września, notatka sekretarza KC PZPR do spraw międzynarodowych Sekretarz generalny KC FPK „stwierdził, że nie byli zaskoczeni wydarzeniami, jakkolwiek nie sądzili, iż przyjmie to tak szeroki zakres”.	406
225	19 września, notatka ambasadora w Belgradzie (z załącznikiem) Wizycie sekretarza KC PZPR w Jugosławii nadano „należną jej rangę polityczną i oprawę propagandową, dzięki czemu stała się wydarzeniem interesującym tutejsze koła polityczne”.	408
226	20 września, szyfrogram ambasady w Meksyku Konieczne przyspieszenie przyjazdu nowego ambasadora PRL.	413
227	20 września, szyfrogram ministra handlu zagranicznego i gospodarki morskiej (z Wiednia) do premiera „Kancelarz odniósł się [...] życzliwie, ze zrozumieniem” do prośby o udzielenie pomocy kredytowej.	414
228	21 września, szyfrogram ambasadora w Kabulu „Ministerstwo Obrony ARD ponawia usilną prośbę o pilne przyjęcie na uzgodnionych wcześniej warunkach 10 rannych żołnierzy na leczenie i rehabilitację”.	416
229	21 września, szyfrogram ambasadora w Addis Abebie Pogłoski na temat inicjatywy brytyjskiej dotyczącej polskiego zadłużenia.	417
230	22 września, okólnik dyrektora Gabinetu Ministra Konieczne ograniczenie ilości przesyłek pocztowych „do absolutnie niezbędnych przypadków”.	418
231	22 września, szyfrogram ambasadora w Rzymie do wicepremiera Jagielskiego Możliwość kredytowego zakupu samochodów marki Fiat.	418
232	22 września, szyfrogram przewodniczącego polskiej delegacji przygotowanej do spotkania KBWE (z Madrytu) Ustalenia w sprawie współpracy z delegacją radziecką.	420

LISTA DOKUMENTÓW

233	22 września, szyfrogram ambasadora w Budapeszcie „Wydarzenia w Polsce wpłynęły na zwiększenie ostrożności w podwyżkach cen w WRL”.	421
234	22 września, szyfrogram ministra spraw zagranicznych (z Nowego Jorku) do I sekretarza KC PZPR „Dłuższe spotkanie z Gromyką z udziałem Frelka”.	422
235	22 września, szyfrogram ministra spraw zagranicznych (z Nowego Jorku) Relacja z dotychczasowego przebiegu XXXV sesji ZO ONZ.	424
236	22 września, pilna notatka Przełożenie wizyty prezydenta Bangladeszu w PRL.	425
237	22 września, stenogram posiedzenia Rady Ministrów (fragmenty) Wypowiedź ministra handlu zagranicznego i gospodarki mor- skiej na temat zadłużenia zagranicznego i realizacji zobowią- zań handlowych.	427
238	23 września, szyfrogram ambasady w Ankarze Prośba o instrukcję w sprawie przesłania gratulacji dla no- wych władz tureckich.	429
239	23 września, szyfrogram ambasadora w Bernie Ustalenia dotyczące zakończenia pełnienia misji w Szwajcarii.	430
240	23 września, szyfrogram wiceministra Dobrosielskiego do szefa misji wojskowej w Berlinie Zachodnim „Rząd polski, polska opinia publiczna wyraża swe oburzenie w związku z kontynuowaniem przez organizacje ziomkowskie ich jawnie rewizjonistycznej i odwetowej działalności”.	431
241	23 września, szyfrogram ambasadora w Budapeszcie Akcja służb węgierskich skierowana przeciw polskim pracow- nikom zatrudnionym na Węgrzech.	433
242	23 września, szyfrogram ambasadora w Londynie Obchodom rocznicy zbrodni katyńskiej „nadano szczególnie demonstracyjny charakter. Dominowały hasła antyradzieckie i antykomunistyczne”.	434
243	24 września, szyfrogram ambasadora w Bagdadzie Wybuch wojny iracko-irańskiej.	436
244	24 września, szyfrogram konsula generalnego w Chicago „Polonia b. pozytywnie ocenia udział” prezydenta USA w uro- czystościach rocznicowych Związku Narodowego Polskiego.	438

LISTA DOKUMENTÓW

245	24 września, szyfrogram ministra spraw zagranicznych (z Nowego Jorku) do I sekretarza KC PZPR Sekretarz generalny ONZ „wyraził uznanie dla obecnego kierownictwa za rozładowanie napięcia drogą porozumień i przyjęty kierunek działań”.	440
246	24 września, szyfrogram dyrektora DPWKiN do ambasady w Londynie „Nie będziemy tolerować szkodliwych korespondencji” dziennikarki „The Daily Telegraph”.	441
247	24 września, okólnik wiceministra Dmochowskiego Zalecane ograniczenie aktywności medialnej polskich stypendystów.	442
248	[po 24 września], niepodpisana notatka „W odpowiedzi na stwierdzenia Min. J. Czyrka, iż czas zakończyć okres impasu w stosunkach polsko-szwedzkich, minister sz Szwecji zgodził się, że wzajemne problemy, jakie narosły w tych stosunkach, należą do przeszłości”.	442
249	25 września, szyfrogram wiceministra Kułagi do ministra spraw zagranicznych (do Nowego Jorku) Informacja na temat aktualnej sytuacji wewnętrznej PRL: „Fala strajków b. opadła. Strajki tylko w drugorzędnych małych zakładach na tle socjalno-płacowym”.	444
250	25 września, szyfrogram ministra spraw zagranicznych (z Nowego Jorku) do premiera „W rozmowach dwustronnych z zachodnimi stwierdzam duże zainteresowanie sprawami polskimi na tle wydarzeń” w PRL.	446
251	25 września, szyfrogram ambasadora w Londynie W środowiskach emigracyjnych „intensywne dyskusje co do dalszej taktyki koordynowania i programowania inicjatyw w kierunku utrzymania i rozwijania antypartyjnych trendów w społeczeństwie polskim”.	447
252	25 września, szyfrogram wiceministra Kułagi do ambasadora w Phnom Penh Odroczenie wizyty przewodniczącego KC Zjednoczonego Frontu Ocalenia Narodowego Kampuczy w Polsce.	448
253	25 września, szyfrogram dyrektora Departamentu V do ambasady w Damaszku Plany ewakuacji obywateli polskich z Iraku do Syrii.	449

LISTA DOKUMENTÓW

254	25 września, pismo wiceministra Kulągi do zastępcy przewodniczącego Komisji Planowania Konieczne uzyskanie środków finansowych na opracowanie szkoleniowego filmu dokumentalnego na potrzeby władz etiopskich.	450
255	26 września, szyfrogram ambasadora w Ottawie Protest ZSRR w sprawie odsłonięcia pomnika katyńskiego w Kanadzie.	452
256	26 września, szyfrogram ambasadora w Paryżu Prezydent Francji w czasie rozmowy pożegnalnej „stwierdził, że z ogromną życzliwością i z troskaniem obserwowali wydarzenia w Polsce”.	453
257	26 września, szyfrogram ambasadora w Hawanie „Po powrocie na Kubę odbyłem szereg rozmów informując o sytuacji w Polsce [...], przedstawiłem również naszą trudną sytuację w cukrze”.	454
258	26 września, szyfrogram wicedyrektora Departamentu IV do ambasadora w Kolonii Ocena wizyty przedstawicieli Konferencji Episkopatu RFN w Polsce: „Wszystkie żądania ws. opieki duszpasterskiej dla «Niemców w Polsce» zostały odrzucone”.	456
259	26 września, notatka ambasadora w Waszyngtonie Rozmowa ministra spraw zagranicznych z sekretarzem stanu USA: „Nowe Kierownictwo PRL zdecydowane jest kontynuować ze Stanami Zjednoczonymi te rozwinięte i przyjazne stosunki”.	457
260	27 września, szyfrogram ambasadora w Bagdadzie Zagrożenie bezpieczeństwa obywateli polskich w Iraku: „poza Basrą mamy ca 5 tys. naszych ludzi na ponad 70 budowach”.	462
261	29 września, szyfrogram dyrektora Departamentu V do ambasady w Damaszku „Sprawa wykorzystania naszej jednostki z Golan delikatna”.	464
262	30 września, szyfrogram wiceministra handlu zagranicznego i gospodarki morskiej do radcy handlowego w Nikozji Zarzuty w sprawie przemytu broni i alkoholu.	465
263	30 września, szyfrogram ambasady w Pekinie „Wśród CD opinie, iż wydarzenia w Polsce obserwowane były w Chinach z dużą uwagą”.	466

LISTA DOKUMENTÓW

264	30 września, szyfrogram ambasadora w Madrycie do zastępcy kierownika WZ KC PZPR Negatywne komentarze na temat skromnego udziału Polski w uroczystościach rocznicowych KPH.	468
265	30 września, szyfrogram ambasadora w Pradze „Towarzysze czechosłowaccy podkreślają, że w obecnej sytuacji w Polsce niezwykle ważną rzeczą jest to, iż środki masowego przekazu pozostają pod kontrolą partii”.	469
266	30 września, szyfrogram wiceministra Kułagi do ministra spraw zagranicznych (do Nowego Jorku) Informacja kierownika Wydziału Prasy, Radia i Telewizji KC PZPR w sprawie działalności NSZZ „Solidarność”: „Sytuacja na linii współpracy z nowymi ZZ zaostrzyła się”.	471
267	30 września, szyfrogram dyrektora Departamentu V do ambasadora w Bagdadzie „Mamy duży nacisk przedsiębiorstw na całkowitą ewakuację ludzi z Iraku”.	472
268	30 września, notatka Departamentu III i Zespołu Pełnomocnika Rządu ds. Uchodźców Chilijskich „Obecnie w Polsce przebywa 70 uchodźców, w tym 48 osób dorosłych i 22 dzieci”.	474
269	1 października, szyfrogram ambasadora w Teheranie „Wojna iracko-irańska już ma daleko idące implikacje dla możliwości eksportowych (ropa) i płatniczych Iranu”.	477
270	1 października, szyfrogram dyrektora DSiP (z Nowego Jorku) Publikacje prasowe dotyczące polskiego stanowiska na rozmowy przygotowawcze do spotkania KBWE w Madrycie.	478
271	1 października, szyfrogram ambasadora w Hanoi „Odczuwamy brak dogłębnej znajomości tego, co się dzieje w kraju”.	478
272	1 października, okólnik wiceministra Kułagi „W tym tygodniu Rada Państwa zatwierdziła do powszechnej dyskusji założenia projektu Ustawy o ZZ”.	480
273	1 października, szyfrogram dyrektora Departamentu Konsularnego do ambasadora w Kopenhadze i ambasady w Oslo „2 października zawieszamy stosowaną jednostronnie od stycznia 1967 roku praktykę wydawania wiz obywatelom Norwegii i Danii na punktach granicznych PRL”.	482

LISTA DOKUMENTÓW

274	1 października, szyfrogram ambasadora w Bagdadzie Prośba w sprawie „pilnego dostarczenia Irakowi określonych ilości sprzętu wojennego”.	483
275	1 października, sprawozdanie końcowe ambasadora w Paryżu (fragmenty) „Ostatnie 4 lata są okresem niezwykle dynamicznego rozwoju stosunków politycznych i podniesienia ich do obiektywnie najwyższego poziomu w okresie powojennym”.	485
276	2 października, szyfrogram wiceministra Dobrosielskiego do ambasadora w Waszyngtonie Prośba o „kredyty finansowe rządu 3 miliardów dolarów”.	499
277	2 października, szyfrogram wiceministra Dobrosielskiego do ambasadora w Kolonii Prośba o uzyskanie dodatkowych kredytów w RFN.	501
278	2 października, szyfrogram wiceministra Dobrosielskiego do ambasadora w Rzymie Prośba o „przyznanie niskoprocentowanego kredytu gwarantowanego przez państwo”.	503
279	3 października, szyfrogram ambasadora w Budapeszcie „W centralnym aktywie sytuacja w Polsce jest w dalszym ciągu przedmiotem powszechnego zainteresowania i dyskusji”.	505
280	3 października, szyfrogram kierownika punktu operacyjnego wywiadu w Belgradzie „Premier Thatcher jest bardzo uczuciowo zaangażowana w wydarzenia polskie”.	506
281	4 października, szyfrogram ambasadora w Bagdadzie „Nie ma mowy o pełnym bezpieczeństwie załóg, ale obecnie nie ma niebezpieczeństwa bezpośredniego”.	508
282	5 października, szyfrogram dyrektora Gabinetu Ministra do ambasadora w Londynie Rozmowa ministrów spraw zagranicznych Polski i Wielkiej Brytanii: „Carrington, wyrażając uznanie dla politycznych rozwiązań, interesował się pracami nad ustawą o związkach zawodowych”.	511
283	5 października, szyfrogram dyrektora Gabinetu Ministra do ambasadora w Rzymie Minister spraw zagranicznych Włoch w rozmowie z ministrem Czyrkim „stwierdził, iż obserwowali wydarzenia z wielką uwagą i troską”.	512

LISTA DOKUMENTÓW

284	5 października, szyfrogram dyrektora Gabinetu Ministra do ambasadora w Paryżu Minister spraw zagranicznych Francji w rozmowie z ministrem Czyrkiem „podkreślił szczególne zainteresowanie VGE wydarzeniami w Polsce i stwierdził, iż treść rozmowy przekazać prezydentowi”.	514
285	5 października, szyfrogram dyrektora Gabinetu Ministra do ambasadora w Brukseli „Spotkanie min. Czyrka z Nothombem w ONZ – w dobrej atmosferze”.	515
286	6 października, okólnik ministra spraw zagranicznych VI plenum KC PZPR: „Podstawą dyskusji, w której wzięło udział 85 mówców, był referat Biura Politycznego wygłoszony przez I Sekretarza tow. Stanisława Kanię”.	516
287	6 października, szyfrogram dyrektora Departamentu Konsularnego do ambasadora w Bagdadzie Polskie ofiary wojny iracko-irańskiej.	518
288	6 października, szyfrogram konsula generalnego w Nowym Jorku Parada Pułaskiego: „W paradzie uczestniczyło około 100 tysięcy uczestników. [...] Atmosfera wypowiedzi (w tym Brzezińskiego i Kocha) oraz hasła nawiązywały do ostatnich wydarzeń i ocen obecnej sytuacji w Polsce”.	519
289	6 października [?], projekt instrukcji Departamentu IV dla ambasadora w Hadze „Doprowadzenie do wizyty ministra SZ Irlandii” w PRL najważniejszym zadaniem nowo mianowanego ambasadora w Dublinie.	520
290	7 października, notatka Departamentu I MSW Opinie dyplomatów chińskich na temat sytuacji w Polsce: „Wydarzenia w PRL są sprawą wewnętrzną Polski, nikogo to nie dotyczy i Polacy są sami w stanie je rozwiązać”.	521
291	8 października, szyfrogram ambasady w Berlinie „Wydarzenia w Polsce gospodarze oceniają przez pryzmat sytuacji wewnętrznej oraz polityki zagranicznej”.	522
292	8 października, notatka informacyjna Niejasny stosunek władz chińskich do działalności Kazimierza Mijała.	524

LISTA DOKUMENTÓW

293	8 października, notatka informacyjna Wizyta wiceministra Dobrosielskiego w Budapeszcie: zdaniem władz węgierskich „tylko komuniści polscy są w stanie sami rozwiązać wszystkie kwestie wynikające z sytuacji w Polsce”.	525
294	8 października, notatka Departamentu III Koncepcja podniesienia rangi przedstawicielstw dyplomatycznych Polski i Haiti do szczebla ambasad.	530
295	9 października, okólnik wiceministra Dobrosielskiego Rezolucję Parlamentu Europejskiego dotyczącą sytuacji w Polsce „odeślijcie, a gdyby chciano wręczyć osobiście – nie przyjmujcie”.	531
296	9 października, notatka informacyjna Wyjaśnienia w sprawie wypowiedzi podsekretarza stanu USA na temat konsekwencji ewentualnej interwencji ZSRR w Polsce.	532
297	10 października, szyfrogram ambasady w Kolonii Dewastacja pomnika upamiętniającego polskie ofiary II wojny światowej.	533
298	10 października, szyfrogram ambasadora w Kopenhadze „Odstąpienie od praktyki wydawania wiz dla Duńczyków na polskiej granicy przyjęto w środkach masowego przekazu spokojnie”.	534
299	10 października, szyfrogram przewodniczącego polskiej delegacji przygotowawczej do spotkania KBWE (z Madrytu) „W zasadniczych sprawach nie ma żadnego zbliżenia poglądów”.	535
300	10 października, szyfrogram ambasady w Kolonii Planowany przyjazd przewodniczącego CDA do Polski: „Uniemożliwienie mu spotkania z Wałęsą będzie traktował jako naruszenie AK KBWE”.	537
301	10 października, szyfrogram dyrektora Departamentu II do ambasadora w Vientiane Utworzenie ambasady Laosu w Warszawie „uważamy za niecelowe”.	539
302	11 października, szyfrogram dyrektora Departamentu Konsularnego do ambasadora w Londynie Wątpliwości w sprawie ewentualnego występu Daniela Olbrychskiego w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym.	540

LISTA DOKUMENTÓW

303	11 października, szyfrogram ambasadora w Moskwie do premiera Rozmowy z przewodniczącym Państwowego Komitetu Planowania Rady Ministrów ZSRR: „Mimo wielkich trudności zapatrują się optymistycznie na naszą przyszłość”.	541
304	12 października, szyfrogram ambasadora w Teheranie Naciski w sprawie ewakuacji obywateli polskich z Iranu.	542
305	13 października, notatka informacyjna Rozmowy konsultacyjne dyrektora Departamentu I w Rumunii: „Szczególny nacisk położyłem na nasze trudności gospodarcze”.	543
306	14 października, szyfrogram dyrektora Departamentu V do ambasadora w Bagdadzie Specjalny wysłannik prezydenta Iraku „zwrócił się o dodatkowe dostawy sprzętu wojskowego”.	546
307	14 października, okólnik dyrektora DSiP „Miesiąc prac Spotkania przygotowawczego w Madrycie nadal nie doprowadził do niezbędnych uzgodnień”.	547
308	14 października, szyfrogram ambasadora w Sofii „Od kilku dni władze rumuńskie masowo zawracają z granicy [...] z powrotem do Bułgarii naszych obywateli wracających z Turcji”.	548
309	15 października, szyfrogram ambasady w Oslo do zastępcy kierownika WZ KC PZPR Wyjaśnienia w sprawie norwesko-polskiej współpracy związkowej.	549
310	16 października, szyfrogram ambasadora w Budapeszcie „Należy liczyć się z pewnymi ograniczeniami” polskich występów teatralnych na Węgrzech.	550
311	17 października, szyfrogram ambasady w Bukareszcie do kierownika WZ KC PZPR Zdaniem sekretarza generalnego KC RPK „znane wydarzenia i strajki przyniosły wielkie straty gospodarce i rozwojowi Polski”.	551
312	17 października, szyfrogram ambasadora w Pradze Krytyczne reakcje prasy czechosłowackiej na przyznanie Czechosłowowi Miłoszowi Nagrody Nobla w dziedzinie literatury.	553
313	17 października, okólnik ministra spraw zagranicznych „Ambasadorzy ZSRR otrzymali instrukcję dalszego demaskowania niebezpiecznego charakteru zbliżenia agresywnych sił	554

LISTA DOKUMENTÓW

	Zachodu, zwłaszcza USA [...]. Poinformujcie radzieckich, że otrzymaliście zadanie współdziałania z nimi w tym temacie”.	
314	17 października, sprawozdanie pracownika Departamentu II Podróż kurierska „na trasie Bangkok, Vientiane, Hanoi, Tokio, Pekin, Phenian, (Panmundżom), Ulan Bator”.	555
315	[po 17 października], sprawozdanie przedstawiciela Międzynarodowego Stowarzyszenia im. Janusza Korczaka „Zarówno środowiska korczakowskie, jak i czynniki oficjalne w pełni zdają sobie sprawę z subtelności politycznej zarówno naszych stosunków z Izraelem, jak i z państwami arabskimi”.	563
316	18 października, szyfrogram ambasadora w Kolonii Reakcje RFN na utrudnienia w ruchu granicznym wprowadzone przez NRD.	568
317	18 października, szyfrogram ambasady w Budapeszcie „Centralny aktyw obawia się wpływu wydarzeń w Polsce na sytuację wewnętrzną w WRL”.	570
318	18 października, okólnik dyrektora Departamentu I „Rozwój wydarzeń w Polsce wywołuje niejednolite reakcje różnych kół europejskich KS”.	572
319	18 października, notatka informacyjna Zwrócenie uwagi „na niedopuszczalną działalność amerykańskich środków przekazu, a głównie tzw. Radia Wolna Europa” powodem rozmowy wiceministra Dobrosielskiego z chargé d'affaires ambasady USA.	573
320	20 października, pilna notatka Analiza rozwoju stosunków PRL–Libia.	575
321	20 października, szyfrogram ambasadora w Londynie „Obserwujemy, iż do agresywnego i antykrajowego kierunku działania emigracji politycznej Polonia jako całość zachowuje nadal widoczny dystans”.	576
322	21 października, szyfrogram ambasadora w Rabacie do zastępcy kierownika WZ KC PZPR Postulaty socjalne polskich specjalistów zatrudnionych w Maroku.	578
323	21 października, okólnik ministra spraw zagranicznych Instrukcja w sprawie informowania o posiedzeniu Komitetu Ministrów Spraw Zagranicznych Układu Warszawskiego.	579

LISTA DOKUMENTÓW

324	21 października, protokół posiedzenia POP PZPR przy ambasadzie w Paryżu „W dyskusji wielu towarzyszy wypowiadało się, że odczuwa się niedosyt rzeczowego argumentu odnośnie przyczyn konfliktów”.	581
325	22 października, notatka wicedyrektora Urzędu do Spraw Wyznań Członek Izby Reprezentantów USA „poinformował min. J. Kuberskiego, że środowiska, które on reprezentuje, wykazują szczególne zainteresowanie sprawą cmentarzy żydowskich w Polsce”.	583
326	22 października, notatka informacyjna Trudności wynikające z „odpłatnego kształcenia w Polsce nigeryjskich studentów oraz uczniów w pomaturalnych szkołach technicznych” tematem rozmowy wiceministra Kulagi z ambasadorem Nigerii.	584
327	23 października, szyfrogram ambasadora w Londynie Brytyjskie naciski w sprawie przyjęcia ministra spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii przez I sekretarza KC PZPR.	587
328	23 października, okólnik dyrektora Departamentu Konsularnego „W związku z [...] 100 rocznicą urodzin gen. W. Sikorskiego podjęto decyzję o nadaniu jej przez nas uroczystego charakteru tak w kraju, jak i w niektórych ośrodkach za granicą”.	589
329	23 października, notatka dyrektora Departamentu Konsularnego Plany propagandowego wykorzystania za granicą materiałów Polskiej Kroniki Filmowej.	590
330	[po 23 października], notatka pracownika WZ KC PZPR Nastroje panujące wśród załóg polskich inwestycji realizowanych na Węgrzech.	591
331	24 października, szyfrogram ambasady w Tokio Planowany przyjazd delegacji japońskich związków zawodowych do Polski.	594
332	24 października, szyfrogram ambasadora w Londynie „Widzimy możliwość wywierania dalszego nacisku mającego na celu ograniczenie negatywnych w skutkach komentarzy Radia BBC na zagranicę, w tym programów po polsku”.	595
333	24 października, szyfrogram ambasadora w Sztokholmie Uhonorowanie Czesława Miłosza Nagrodą Nobla w dziedzinie literatury: „Zgodnie z zastosowaną w Sztokholmie praktyką powinienem w tej sytuacji wydać przyjęcie w ambasadzie na cześć laureata”.	597

LISTA DOKUMENTÓW

334	24 października, szyfrogram dyrektora Departamentu III do ambasadora w Waszyngtonie Minister spraw zagranicznych w rozmowie z nowo mianowanym ambasadorem USA „przedstawił naszą ocenę stanowiska USA wobec wypadków w Polsce”.	598
335	24 października, okólnik sekretarza KC do spraw międzynarodowych Instrukcja w sprawie informacji dla ambasadorów krajów socjalistycznych o sytuacji wewnętrznej PRL: „Sytuacja w kraju w dalszym ciągu b. trudna”.	599
336	25 października, szyfrogram ambasadora w Managui „Placówka jest bez pieniędzy”.	601
337	25 października, szyfrogram ambasadora w Ottawie Protest kanadyjskiej organizacji żydowskiej „w związku z ponownym powierzeniem towarzyszowi Moczarowi funkcji prezesa NIK”.	602
338	27 października, szyfrogram wiceministra handlu zagranicznego i gospodarki morskiej do ambasadora w Bagdadzie „Każdy polski pracownik w Iraku ma prawo wrócić do kraju na własne żądanie i nie należy im stawiać przeszkód”.	603
339	27 października, szyfrogram ambasady w Berlinie „Zaniepokojenie sytuacją w naszym kraju, rozmiarami kryzysu i możliwymi jego implikacjami utrzymuje się w NRD”.	605
340	27 października, notatka DPWKiN „Ministerstwo Spraw Zagranicznych stanęło przed szczególnie trudnym zadaniem wytyczenia kierunków działalności informacyjno-propagandowej w warunkach obecnej sytuacji”.	607
341	27 października, pilna notatka Spotkanie KBWE w Madrycie: „Przebieg i wyniki Spotkania zależne będą od stanu sytuacji międzynarodowej, a szczególnie rozwoju stosunków Wschód–Zachód”.	617
342	27 października, pilna notatka Konsultacje PRL–NRD w sprawie wprowadzenia ograniczeń w ruchu osobowym.	622
343	27 października, sprawozdanie pracownika Departamentu Konsularnego Rozmowy prowadzone podczas podróży kurierskiej do ZSRR w sprawie sprawowania opieki konsularnej nad obywatelami PRL.	625
344	28 października, notatka oficera rezydentury wywiadu w Rzymie Ocena pontyfikatu papieża Jana Pawła II: „jest papieżem bardzo różnym od swych poprzedników włoskich”.	630

LISTA DOKUMENTÓW

345	29 października, szyfrogram ambasadora w Waszyngtonie „W dniu dzisiejszym [...] przyjęty zostałem przez sekretarza stanu Edmunda Muskie, któremu przedstawiłem oficjalnie nasze zapotrzebowanie kredytowe”.	632
346	29 października, szyfrogram ambasadora w Paryżu Ambasador ZSRR „b. interesował się sytuacją w Polsce. Na tle mojej informacji postawił szereg pytań dot. funkcjonowania nowych związków zawodowych”.	634
347	29 października, protokół posiedzenia BP KC PZPR Przygotowania do wizyty I sekretarza KC PZPR i premiera w ZSRR.	635
348	30 października, szyfrogram wicedyrektora Departamentu III i wicedyrektora Gabinetu Ministra do ambasadora w Caracas Krytyczna ocena działań ambasadora w związku z przekazaniem korespondencji dla NSZZ „Solidarność”.	637
349	[po 30 października], notatka Departamentu I [?] „Obywatele PRL mogą wyjeżdżać do NRD prywatnie wyłącznie na podstawie jednorazowych zaproszeń ostemplowanych przez policję ludową NRD”.	638
350	31 października, szyfrogram ambasady w Berlinie „Decyzja o ograniczeniu ruchu osobowego PRL–NRD nie była dla społeczeństwa NRD całkowitym zaskoczeniem”.	642
351	31 października, szyfrogram ambasady w Bukareszcie Ograniczenie kontaktów z polską placówką przez przedstawicieli NRD i CSRS.	643
352	31 października, szyfrogram ambasady w Bukareszcie Zmniejszenie przez władze rumuńskie zakresu kontaktów naukowych i kulturalnych z PRL.	644
353	31 października, pilna notatka Wpływ sytuacji wewnętrznej na politykę zagraniczną PRL.	645
354	31 października, protokół posiedzenia BP KC PZPR (fragment) „Są powody do pozytywnej oceny rezultatów wizyty w Moskwie” I sekretarza KC PZPR i premiera.	648
355	31 października, okólnik sekretarza KC PZPR do spraw międzynarodowych W czasie wizyty I sekretarza KC PZPR i premiera w ZSRR „obydwie strony cechowała zgodność poglądów i ocen”.	651
356	31 października, notatka Departamentu II Tezy do rozmów I sekretarza KC PZPR z ministrem spraw zagranicznych Wietnamu.	653

LISTA DOKUMENTÓW

357	3 listopada, szyfrogram szefa Zespołu ds. Stałych Kontaktów Roboczych ze Stolicą Apostolską Zdaniem osobistego sekretarza papieża Jan Paweł II „z prawdziwym zadowoleniem przyjął informację Wyszyńskiego o przebiegu spotkania ze St. Kanią”.	655
358	3 listopada, szyfrogram ambasadora w Managui Prośba o wyposażenie pracowników placówki w broń palną.	657
359	3 listopada, notatka informacyjna Rozmowa ministra spraw zagranicznych z radzieckim ambasadorem: „PRL w pełni podziela stanowisko i ocenę ZSRR” w sprawie Afganistanu.	658
360	3 listopada, pilna notatka „Propozycje ograniczenia ruchu osobowego” przekazane przez CSRS podczas konsultacji dwustronnych.	660
361	3 listopada, notatka ambasady w Paryżu Ograniczenia przyjazdów dziennikarzy francuskich do Polski.	663
362	3 listopada, protokół posiedzenia Rady Ministrów (fragmenty) Pomoc gospodarcza ZSRR i krajów socjalistycznych dla PRL.	665
363	4 listopada, szyfrogram ambasadora w Kopenhadze Wywiad z Jackiem Kuroniem w prasie duńskiej: „Wywody Kuronia dotyczą roli opozycji w Polsce przed strajkami i obecnie”.	666
364	4 listopada, szyfrogram ambasadora w Brukseli „W ramach spotkań natowskich w ostatnim okresie dyskutuje się dużo o Polsce”.	667
365	4 listopada, szyfrogram ambasadora w Helsinkach „Coraz więcej rozmówców, z włączeniem partii prawicowych, negatywnie komentuje żądania Solidarności”.	668
366	4 listopada, szyfrogram ministra spraw zagranicznych do ambasadora w Paryżu Instrukcja do rozmowy z ministrem spraw zagranicznych Francji: „Władza koncentruje się na utrzymywaniu sytuacji zaopatrzeniowej ludności choćby na poziomie niezbędnego minimum”.	669
367	4 listopada, szyfrogram ambasadora w Waszyngtonie Zwycięstwo Ronalda Reagana w wyborach prezydenckich w USA.	670
368	5 listopada, szyfrogram wicedyrektora Departamentu IV do szefa misji wojskowej w Berlinie Zachodnim	671

LISTA DOKUMENTÓW

- „Przekonsultujcie w Ambasadzie Radzieckiej, czy wobec udziału Bahra w imprezie Akademii na terenie BZ podtrzymują zamiar uczestniczenia ich profesora Kremiera”.
369	5 listopada, okólnik wiceministra handlu zagranicznego i gospodarki morskiej	Znaczne ograniczenia eksportu polskiego węgla.	672
370	6 listopada, szyfrogram kierownika punktu operacyjnego wywiadu w Hawanie	Wypowiedzi ambasadora NRD o powodach ograniczenia ruchu osobowego z PRL.	674
371	6 listopada, szyfrogram ambasadora w Sofii do sekretarza KC PZPR do spraw międzynarodowych	Opinie polityków bułgarskich na temat sytuacji w Polsce: „Generalna dyrektywa: unikać krytycznych sformułowań, nie ingerować w nasze sprawy publicznie”.	675
372	6 listopada, notatka ambasady w Rzymie	Włoska Partia Komunistyczna „z wielkim zainteresowaniem i jednocześnie zaniepokojeniem śledzi rozwój sytuacji w Polsce”.	676
373	7 listopada, szyfrogram ambasady w Bukareszcie	„Pod wpływem wydarzeń w Polsce i w Rumunii pojawiają się pewne poglądy dotyczące zmian w pracy związków zawodowych”.	679
374	8 listopada, szyfrogram ambasadora w Sztokholmie	Zniuansowane opinie korpusu dyplomatycznego na temat sytuacji w Polsce.	680
375	8 listopada, szyfrogram konsula generalnego w Nowym Jorku	Najnowsze publikacje warszawskiego korespondenta „The New York Times” „odbiegają od jego dotychczasowej linii, charakteryzującej się spokojem i obiektywizmem”.	681
376	8 listopada, okólnik kierownika WZ KC PZPR	Instrukcja w sprawie komentowania wypowiedzi przywódców państw socjalistycznych na temat sytuacji w Polsce.	683
377	8 listopada, okólnik sekretarza KC do spraw międzynarodowych	„Sytuacja w kraju nadal skomplikowana, nie można jeszcze określić, jak ukształtuje się w początku tygodnia”.	684
378	9 listopada, szyfrogram ambasadora w Teheranie	Wątpliwości w sprawie udziału w wizytacji terenów objętych działaniami wojennymi.	686

LISTA DOKUMENTÓW

379	10 listopada, okólnik wicedyrektora DPWKiN „Z uwagi na sytuację w kraju przejściowo wstrzymano dalsze przyjazdy wszelkich dziennikarzy z KK”.	687
380	10 listopada, szyfrogram ambasadora w Kolonii Uroczystości rocznicowe Związku Polaków „Zgoda”: „Zarówno oficjalna część programu, jak i artystyczna na wysokim poziomie”.	688
381	10 listopada, szyfrogram ambasadora w Wiedniu Minister spraw zagranicznych Austrii „przekazał niezadowolenie w związku z cofnięciem [...] z lotniska w Warszawie 4 dziennikarzy austriackich”.	689
382	10 listopada, okólnik ministra spraw zagranicznych Decyzja Sądu Najwyższego w sprawie rejestracji statutu „stała się podstawą porozumienia między władzą a NSZZ «Solidarność»”.	691
383	10 listopada, szyfrogram ministra handlu zagranicznego i gospodarki morskiej do ambasadora w Canberze W rozmowie z nowo mianowanym ambasadorem Australii „omówiono aktualną problematykę polsko-australijskich stosunków gospodarczych, przy czym podkreślono dysproporcję we wzajemnej wymianie handlowej”.	693
384	10 listopada, pismo dyrektora muzeum oświęcimskiego do Ministerstwa Kultury i Sztuki Propozycje zmian i poprawek w wystawie holenderskiej eksponowanej w muzeum oświęcimskim.	694
385	11 listopada, szyfrogram ambasadora w Brukseli „Jesteśmy zainteresowani w uzyskaniu filmu «Robotnicy – 80»”.	696
386	11 listopada, szyfrogram dyrektora DPWKiN (z Moskwy) Polsko-radzieckie konsultacje w sprawach propagandowych: „Towarzysze akcentują różnice między wydarzeniami w 1968 roku w CRS a obecnymi w Polsce”.	696
387	11 listopada, szyfrogram szefa Zespołu ds. Stałych Kontaktów Roboczych ze Stolicą Apostolską Finalizacja uzgodnień w sprawie polskiej edycji „L'Osservatore Romano”.	698
388	12 listopada, szyfrogram ambasadora w Kolonii „Posiedzenie Sądu Najwyższego w sprawie «Solidarności» oczekiwane było w RFN z dużym napięciem”.	699

LISTA DOKUMENTÓW

389	12 listopada, szyfrogram ambasadora w Sztokholmie „Oceniamy, że obecnie nacisk redakcji na wysłanie dużej licz- by dziennikarzy do Polski będzie mniejszy”.	700
390	12 listopada, szyfrogram szefa misji wojskowej w Berlinie Zachodnim Sugestia wydalenia z Polski korespondenta prasy zachodnioniemieckiej.	701
391	12 listopada, szyfrogram ambasadora w Phnom Penh Udział polskich lekarzy w akcji pomocowej Międzynarodo- wego Komitetu Czerwonego Krzyża.	703
392	13 listopada, szyfrogram szefa Zespołu ds. Stałych Kontaktów Roboczych ze Stolicą Apostolską „Mówiąc o charakterze przemian w Polsce papież określił je jako «twórczą korektę socjalizmu»”.	704
393	13 listopada, pilna notatka Wizyta ministra spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii w PRL „choć zaplanowana wcześniej, w obliczu wydarzeń w Pol- sce nabrała dla obu stron szczególnej wagi”.	707
394	13 listopada, pilna notatka Włoski minister spraw zagranicznych w czasie wizyty w PRL „stwierdził, że Włochy i Wspólnota Zachodnio-Europejska z dużym niepokojem śledzą rozwój sytuacji w Polsce”.	712
395	14 listopada, szyfrogram ambasadora w Waszyngtonie Inicjatywa akredytacji stałego korespondenta „The Washing- ton Post” w Warszawie.	714
396	14 listopada, szyfrogram ambasadora w Moskwie Wiceminister spraw zagranicznych ZSRR w rozmowie z dy- rektorem DPWKiN „stwierdził, że bardzo uważnie śledzą sy- tuację w Polsce”.	715
397	14 listopada, szyfrogram dyrektora DSiP do wiceministra Dobrosielskiego (do Madrytu) Deklarację ROPCiO przesłaną sygnatariuszom Aktu końco- wego KBWE „pozostawiamy bez odpowiedzi”.	716
398	15 listopada, szyfrogram ambasadora w Islamabadzie Interwencja w sprawie polsko-pakistańskiej współpracy kulturalnej i reakcji pakistańskich mediów na wydarzenia w Polsce.	717
399	15 listopada, szyfrogram wiceministra Dobrosielskiego (z Madrytu) Rozpoczęcie spotkania KBWE: „Prawie wszystkie wystąpienia zachodnie i państw NN zawierały b. lub mniej ostre sformu- łowania dot. Afganistanu i naruszania praw człowieka przez ZSRR”.	718

LISTA DOKUMENTÓW

400	15 listopada, pilna notatka Krytyka działań pracowników ambasady amerykańskiej wyrażona w rozmowie wiceministra spraw zagranicznych z ambasadorem USA.	719
401	15 listopada, okólnik dyrektora DSiP Ustalenia XXXII rundy wiedeńskich rokowań rozbrojeniowych.	723
402	16 listopada, szyfrogram ambasady w Damaszku do wiceministra handlu zagranicznego i gospodarki morskiej Radzieckie próby przejścia kontraktu realizowanego przez polską firmę.	724
403	17 listopada, szyfrogram ambasady w Konakry „W nocy z piątku na sobotę w Bissau nastąpił przewrót wojskowy”.	725
404	17 listopada, szyfrogram ambasady w Berlinie do zastępcy kierownika WZ KC PZPR Według opinii KC NSPJ „decyzja Sądu Najwyższego w sprawie rejestracji jest praktycznie dalszym cofnięciem się. Jest to granica możliwych do przyjęcia ustępstw”.	727
405	17 listopada, szyfrogram ambasadora w Paryżu Przyjęcie przez konsula generalnego w depozyt należności związanych z transferem Andrzeja Szarmacha do klubu piłkarskiego AJ Auxerre.	728
406	17 listopada, szyfrogram ministra spraw zagranicznych do ambasadora w Dakarze Trudności w polsko-senegalskiej współpracy w dziedzinie rybołówstwa.	729
407	17 listopada, szyfrogram ambasadora w Kolonii „Dotychczasowy przebieg wizyty papieskiej w RFN przyniósł dwa istotne elementy w sprawie podziału i zjednoczenia Niemiec oraz akcenty polskie podczas oficjalnego przyjęcia w Brühl [...] i na spotkaniu z Polonią w Moguncji”.	731
408	17 listopada, okólnik kierownika WZ KC PZPR „Należy nadal przeciwdziałać próbom przyjazdów do Polski delegacji związkowych i starannie analizować wnioski wizowe”.	733
409	17 listopada, notatka Departamentu I MSW Informacje oficera wywiadu na temat czechosłowackich koncepcji dotyczących ewentualnej interwencji wojsk UW w PRL.	734

LISTA DOKUMENTÓW

410	17 listopada, notatka radcy stałego przedstawicielstwa przy ONZ w Nowym Jorku Stanowisko Departamentu Stanu w sprawie ucieczki attaché przedstawicielstwa.	735
411	18 listopada, szyfrogram ambasadora w Kolonii W rozmowie z dyrektorem departamentu w Urzędzie Kancelerskim „prosiłem o informację o stanowisku rządu RFN odnośnie przedstawionych wcześniej spraw współpracy gospodarczej i finansowej”.	736
412	18 listopada, szyfrogram ambasadora w Budapeszcie „W rozmowach z centralnym aktywem WSPR coraz więcej jest krytycznych wypowiedzi na temat sytuacji w naszej partii i braku postępu w stabilizacji”.	738
413	18 listopada, szyfrogram dyrektora Departamentu II do ambasadora w Bangkoku Wiceminister spraw zagranicznych Tajlandii w czasie wizyty w PRL „wykazał zainteresowanie dalszym rozwojem współpracy w dziedzinie energetyki, gospodarki morskiej, powiązania naszego eksportu inwestycyjnego z importem artykułów żywnościowych”.	739
414	18 listopada, okólnik ministra spraw zagranicznych „Madryckie Spotkanie przygotowawcze zdołało zakończyć swoje prace dopiero 3 dni po otwarciu Spotkania zasadniczego”.	741
415	19 listopada, szyfrogram ambasadora w Kolonii „Rozwija się akcja protestacyjna przeciwko aresztowaniu w Szczecinie” obywatela RFN.	743
416	19 listopada, szyfrogram ambasadora w Moskwie do wicepremiera Jagielskiego Negatywne konsekwencje braku porozumienia celnego między PRL a ZSRR.	744
417	19 listopada, szyfrogram ambasadora w Kolonii Rozmowa z sekretarzem stanu w MSZ RFN: „Polskie życzenia finansowe rozpatrywane są w RFN przy zachowaniu całkowitej poufności”.	745
418	19 listopada, szyfrogram ambasadora w Kolonii Kontrowersje związane z udziałem przedstawiciela organizacji ziomkowskiej w sympozjum poświęconym 10. rocznicy podpisania układu normalizacyjnego.	748

LISTA DOKUMENTÓW

419	20 listopada, szyfrogram dyrektora Departamentu Kadr i Szkolenia do ambasady w Bernie Konieczne ograniczenia zakupów wyrobów alkoholowych i papierosów.	750
420	20 listopada, notatka Departamentu Konsularnego Wytyczne w sprawie współpracy z Polonią.	750
421	21 listopada, szyfrogram ambasadora w Paryżu Rozmowę w czasie ceremonii składania listów uwierzytelniających prezydent Francji „rozpoczął od konstatacji, że śledzą sprawy polskie z niezmiennym zainteresowaniem, sympatią i chęcią wyjścia nam naprzeciw”.	753
422	21 listopada, okólnik ministra spraw zagranicznych Instrukcja w sprawie informowania o sytuacji wewnętrznej oraz pomocy udzielanej Polsce przez ZSRR i kraje socjalistyczne.	755
423	24 listopada, szyfrogram ambasadora w Paryżu Wizyta wicepremiera Jagielskiego we Francji: „Rzeczywiście duże zainteresowanie [...], bardzo szeroko manifestowane w płaszczyźnie politycznej z jednoczesną dyskrecją co do zawartości ekonomicznej”.	756
424	24 listopada, szyfrogram ambasadora w Kolonii Rozmowy w czasie sympozjum poświęconego 10. rocznicy podpisania układu normalizacyjnego: Brandt „sugerował rozważenie przez nas podjęcia rozmów z Komisją EWG”.	758
425	24 listopada, okólnik dyrektora Departamentu Konsularnego Konieczne zwiększenie wpływów ze spraw spadkowych.	759
426	25 listopada, szyfrogram dyrektora DPWKiN do ambasadora w Waszyngtonie Ambasador w Sztokholmie „ma skorzystać z rozmowy” z Czesławem Miłoszem, „aby dać mu do zrozumienia, że oczekujemy jego przyjazdu do kraju”.	761
427	26 listopada, szyfrogram ambasadora w Brasili Wniosek strony brazylijskiej o udostępnienie części zbiorów dawnej Pruskiej Biblioteki Państwowej: „Zdaniem ambasady warto tę prośbę załatwić pozytywnie”.	762
428	26 listopada, okólnik ministra spraw zagranicznych „Trwające przemiany w ruchu związkowym i przewidywane rozwiązanie CRZZ powodują konieczność zmian w systemie międzynarodowych kontaktów związkowych”.	763

LISTA DOKUMENTÓW

429	26 listopada, szyfrogram ambasadora w Paryżu do kierownika WZ KC PZPR „Obszernie poinformowałem o sytuacji w kraju kierownictwo FPK”.	765
430	26 listopada, szyfrogram dyrektora Biura Wojskowego do ambasadora w Trypolisie „Rozwój wydarzeń na Bliskim Wschodzie wymaga zwrócenia większej uwagi na dopracowanie planów obronnych placówek PRL za granicą”.	767
431	26 listopada, okólnik wiceministra Olechowskiego Protesty ChRL w związku z relacjami PRL z Tajwanem.	768
432	26 listopada, pismo ambasadora w Pradze Krytyka działań Socjalistycznego Związku Studentów Polskich w Czechosłowacji.	769
433	26 listopada, notatka Departamentu III Kubańska krytyka sytuacji wewnętrznej w Polsce.	771
434	27 listopada, okólnik ministra spraw zagranicznych „Zwiększone zainteresowanie sprawami polskimi” w ChRL.	774
435	27 listopada, szyfrogram wiceministra Dobrosielskiego (z Madrytu) Aktywność informacyjna polskich środowisk emigracyjnych i opozycyjnych podejmowana w związku ze spotkaniem KBWE w Madrycie.	775
436	27 listopada, notatka informacyjna rezydentury wywiadu w Berlinie „W ostatnim okresie czasu zdecydowanemu pogorszeniu uległa sytuacja obywateli PRL przybywających lub przebywających w Berlinie Zachodnim, a także w NRD”.	776
437	28 listopada, szyfrogram ambasadora w Kopenhadze „Dyskusja nad sprawami polskimi w Danii niezwykle się ożywiła”.	779
438	28 listopada, szyfrogram ambasady w Bukareszcie Przystępowanie polskich pracowników zatrudnionych w Rumunii do NSZZ „Solidarność”.	780
439	28 listopada, okólnik ministra spraw zagranicznych Instrukcja w sprawie sytuacji wewnętrznej i stosunku państw zachodnich do NSZZ „Solidarność”.	781
440	28 listopada, szyfrogram ambasadora w Lizbonie Działania władz portugalskich wobec groźby interwencji radzieckiej w PRL.	783

LISTA DOKUMENTÓW

441	29 listopada, szyfrogram ambasadora w Rzymie Rezolucja WIPK w związku z groźbą radzieckiej interwencji w Polsce.	784
442	29 listopada, pilna notatka Ambasador w Limie „działał wbrew otrzymanej instrukcji” w kontaktach z delegacją NSZZ „Solidarność”.	786
443	1 grudnia, szyfrogram ambasadora w Bejrucie Przewodniczący Komitetu Wykonawczego OWP „uważa, że szanse doprowadzenia do zaprzestania walk iracko-irańskich są jak dotąd minimalne”.	788
444	1 grudnia, szyfrogram szefa Zespołu ds. Stałych Kontaktów Roboczych ze Stolicą Apostolską „Poinformowałem watykańskiego sekretarza stanu o sytuacji w Polsce w oparciu o instrukcje z kraju oraz nowe aktualne elementy”.	789
445	1 grudnia, szyfrogram ambasadora w Paryżu Zdaniem sekretarza generalnego Urzędu Prezydenta Francji „VGE nadal przywiązuje bardzo dużą wagę do spraw Polski”.	790
446	1 grudnia, pilna notatka Ambasador USA w rozmowie z ministrem spraw zagranicznych „oświadczył, iż otrzymał instrukcje z Departamentu Stanu, aby przedstawić zaniepokojenie Waszyngtonu wydarzeniami, jakie miały miejsce w Polsce w związku z aresztowaniem Naroźniaka i Sapęły”.	792
447	2 grudnia, szyfrogram ambasadora w Brasili „Począwszy od strajków lipcowych problematyka polska nie schodzi z łam prasy brazylijskiej”.	794
448	3 grudnia, szyfrogram ambasadora w Hanoi Sugestia rezygnacji z utworzenia konsulatu generalnego w Ho Chi Minh.	796
449	3 grudnia, okólnik ministra spraw zagranicznych i sekretarza KC PZPR do spraw międzynarodowych „Obrady VII Plenum stworzyły platformę wszechstronnego omówienia aktualnych problemów pracy partii na tle sytuacji w kraju”.	797
450	3 grudnia, szyfrogram ambasadora w Londynie Działania Wielkiej Brytanii wobec groźby interwencji ZSRR w Polsce.	798

LISTA DOKUMENTÓW

451	3 grudnia, notatka informacyjna (fragmenty) Wizyta ministra spraw zagranicznych Czechosłowacji „nabrała szczególnego znaczenia, gdyż była pierwszą oficjalną wizytą ministra SZ kraju socjalistycznego od wydarzeń tegorocznego lata w Polsce”.	800
452	4 grudnia, szyfrogram konsula generalnego w Nowym Jorku „Sytuacja polityczna w Polsce zajmuje poczesne miejsce w dyskusjach tutejszych środowisk polonijnych”.	804
453	4 grudnia, szyfrogram ambasady w Brukseli Decyzja EWG o przyznaniu Polsce odpłatnej pomocy żywnościowej.	806
454	4 grudnia, szyfrogram ambasady w New Delhi „Informacje o wydarzeniach w Polsce ukazują się w tut. prasie niemal codziennie, nadal głównie w oparciu o doniesienia agencji zachodnich”.	807
455	4 grudnia, szyfrogram wiceministra Dobrosielskiego (z Madrytu) W czasie rozmów w MSZ Hiszpanii „oceniono pozytywnie rozwój stosunków bilateralnych i wypowiedziano się za dalszymi kontaktami rządowym”.	809
456	4 grudnia, szyfrogram ambasadora w Paryżu Rozmowa z ministrem spraw zagranicznych Francji o zasadach udzielania pomocy żywnościowej przez EWG.	810
457	4 grudnia, szyfrogram szefa misji wojskowej w Berlinie Zachodnim Uprowadzenie samolotu PLL LOT.	812
458	4 grudnia, notatka WZ KC PZPR „WZ KC PZPR proponuje wyrażenie [...] oficjalnego protestu Kierownictwa PZPR” wobec reakcji WIPK na wydarzenia w Polsce.	813
459	4 grudnia, notatka informacyjna Aspekty prawne opieki konsularnej nad obywatelami PRL: „Dwustronne konwencje konsularne ułatwiają w sposób skuteczny ochronę prawną obywateli polskich zamieszkałych stale lub przebywających czasowo za granicą”.	814
460	4 grudnia, notatka Departamentu II Stan realizacji planów dotyczących stosunków polsko-afgańskich w 1980 r.	820
461	5 grudnia, szyfrogram ambasadora w Hanoi Zdaniem ambasadora RFN „w trudnej sytuacji, w jakiej znalazła się Polska, zarówno RFN, jak EWG czynią wszystko,	824

LISTA DOKUMENTÓW

	co możliwe, by pomóc środkami ekonomicznymi i innymi w ustabilizowaniu gospodarki polskiej”.	
462	5 grudnia, szyfrogram ambasadora w Waszyngtonie Z wypowiedzi polityków amerykańskich wynika, że „Stany Zjednoczone nie są zainteresowane w dalszej eskalacji swych reakcji wokół wydarzeń w Polsce”.	825
463	5 grudnia, pilna notatka Protest ambasady radzieckiej w związku z informacjami polskich mediów na temat zagrożenia interwencją ZSRR.	826
464	6 grudnia, protokół posiedzenia BP KC PZPR (fragment) Wpływ wydarzeń wewnętrznych na relacje z ZSRR i krajami socjalistycznymi; ustalenia w sprawie rocznicy wydarzeń grudniowych.	827
465	6 grudnia, szyfrogram wiceministra Dobrosielskiego (z Madrytu) „Doprowadziliśmy do pełnego uzgodnienia z tow. radzieckimi tekstu propozycji” zwołania w Warszawie konferencji odprężenia militarnego i rozbrojenia.	832
466	6 grudnia, szyfrogram ambasadora w Ottawie Działania władz kanadyjskich wobec groźby interwencji ZSRR w Polsce.	833
467	7 grudnia, okólnik ministra spraw zagranicznych Instrukcja w sprawie doniesień o groźbie interwencji ZSRR w Polsce i sytuacji wewnętrznej.	834
468	8 grudnia, szyfrogram ambasadora w Waszyngtonie „Aktywność Administracji tłumaczona jest tu oceną opartą na otrzymanym rozeznaniu, że Związek Radziecki zakończył całość przygotowań do interwencji militarnej”.	837
469	8 grudnia, szyfrogram stałego przedstawiciela przy ONZ w Nowym Jorku W rozmowie z sekretarzem generalnym ONZ „mocno podkreśliłem pozytywne treści narady moskiewskiej, zwłaszcza kontynuację odprężenia, gotowości dialogu z nową administracją amerykańską”.	838
470	8 grudnia, notatka WZ KC PZPR Plan działań propagandowych związanych z VII plenum KC PZPR.	839
471	9 grudnia, szyfrogram dyrektora Departamentu IV i zastępcy kierownika WZ KC PZPR do ambasadora w Paryżu Instrukcja w sprawie ograniczenia kontaktów z francuskimi związkami zawodowymi.	842

LISTA DOKUMENTÓW

472	9 grudnia, notatka informacyjna MSW Planowany przyjazd grupy rabinów amerykańskich do Polski: „Rabini chcą możliwie szybko rozmów z min. Kuberskim”.	843
473	10 grudnia, szyfrogram ambasadora w Madrycie „Przedstawiciele «Solidarności» odwiedzili Ambasadę i poinformowali mnie o swych rozmowach z Centralą Związkową USO”.	844
474	10 grudnia, szyfrogram ambasadora w Canberze Publikacje mediów australijskich na temat sytuacji w Polsce i możliwości interwencji ZSRR.	845
475	10 grudnia, szyfrogram ambasadora w Pekinie Były ambasador ChRL w Warszawie „odwoływał się do swojej niedawnej podróży po Europie, gdzie «wszędzie go pytano nt możliwości interwencji ZSRR»”.	846
476	10 grudnia, notatka informacyjna Kontakty handlowe PRL z krajami Azji, Afryki i Ameryki Łacińskiej: „Głównym kierunkiem naszego eksportu była Afryka”.	848
477	11 grudnia, szyfrogram ambasadora w Kolonii Wiceprzewodniczący SPD „kampanię nt. «groźby interwencji» uważa za szkodliwą, gdyż może ona wzniecać nastroje antyradzieckie w Polsce”.	852
478	11 grudnia, szyfrogram ambasadora w Belgradzie Opinie przedstawicieli krajów socjalistycznych na temat wydarzeń w Polsce.	854
479	11 grudnia, szyfrogram stałego przedstawiciela przy ONZ w Nowym Jorku „Z rozmów z niektórymi ambasadorami wynika, że USA nadal prowadzą jakieś zakulisowe zabiegi o postawienie sprawy polskiej w Radzie Bezpieczeństwa”.	855
480	11 grudnia, okólnik ministra spraw zagranicznych Ograniczenie przyjazdów zagranicznych na uroczystości obchodów 10. rocznicy wydarzeń grudniowych.	856
481	11 grudnia, okólnik wiceministra handlu zagranicznego i gospodarki morskiej Konieczne zachowanie ostrożności w stosowaniu tzw. prowizji specjalnych.	857
482	12 grudnia, szyfrogram ambasadora w Buenos Aires Publikacje prasy argentyńskiej „o przygotowaniach radzieckich do interwencji zbrojnej w Polsce”.	858

LISTA DOKUMENTÓW

483	12 grudnia, szyfrogram ambasadora w Hadze „Opinie o potrzebie realizmu w reakcji Zachodu na wypadek wkroczenia wojsk radzieckich do Polski”.	860
484	12 grudnia, notatka informacyjna Spotkanie polskich i wschodnioniemieckich historyków w Instytucie Zachodnim w Poznaniu: „Były również głosy, iż «problematyka pruska» musi wywoływać w Polsce zaniepokojenie”.	861
485	13 grudnia, szyfrogram dyrektora Departamentu II do ambasadora w Pekinie Rozmowa z ambasadorem ChRL okazją do krytyki stanowiska chińskiego wobec sytuacji wewnętrznej PRL.	864
486	13 grudnia, szyfrogram ambasadora w Bangkoku (fragment) Ambasador USA „zainteresowany rozwojem sytuacji w Polsce, a zwłaszcza możliwością interwencji radzieckiej”.	865
487	13 grudnia, szyfrogram ambasadora w Brukseli Przedstawiciele NSZZ „Solidarność” w czasie pobytu w Belgii „na wszystkie pytania, często prowokacyjne i aroganckie, odpowiadali spokojnie i godnie”.	866
488	13 grudnia, szyfrogram ambasadora w Brukseli „Zakończone dziś sesje NATO upływały pod znakiem problemu polskiego”.	867
489	13 grudnia, szyfrogram ambasadora w Atenach Stanowisko władz greckich wobec sytuacji w Polsce: „wkroczenie ZSRR do Polski wywołałoby ostry kryzys w stosunkach Wschód–Zachód o trudnych do przewidzenia, lecz bardzo poważnych i długotrwałych skutkach”.	869
490	15 grudnia, szyfrogram ambasadora w Canberze Informacje ambasadora ZSRR o australijskich opiniach na temat konsekwencji ewentualnej interwencji radzieckiej w Polsce.	871
491	15 grudnia, szyfrogram ambasadora w Londynie Uwarunkowania udzielenia zachodniej pomocy finansowej.	872
492	16 grudnia, szyfrogram rezydentury wywiadu w Nowym Jorku „Sprawy polskie są ściśle konsultowane i koordynowane między krajami NATO i USA”.	873
493	16 grudnia, szyfrogram ambasadora w Sztokholmie „Zgodnie ze stanowiskiem Fundacji Nobla [...] zrezygnowaliśmy z oficjalnego spotkania z Miłoszem w Ambasadzie”.	875

LISTA DOKUMENTÓW

494	16 grudnia, szyfrogram dyrektora Departamentu III do ambasadora w Waszyngtonie Konieczna interwencja w sprawie rezolucji Senatu dotyczącej groźby interwencji ZSRR w Polsce.	877
495	16 grudnia, szyfrogram ambasadora w Londynie Krytyczna ocena przyjazdu Mirosława Chojeckiego do Wielkiej Brytanii.	879
496	16 grudnia, szyfrogram wicedyrektora Departamentu V do ambasady w Konakry Ograniczenia w leczeniu obywateli gwinejskich w PRL.	880
497	17 grudnia, szyfrogram ambasadora w Moskwie „W okresie ostatniego kwartału [...] w radzieckiej prasie centralnej ukazało się łącznie 386 materiałów informacyjnych o Polsce”.	881
498	17 grudnia, szyfrogram dyrektora Departamentu ds. Stosunków z ZSRR do ambasadora w Moskwie Konieczne konsultacje w MSZ ZSRR dotyczące kwestii koreańskiej.	882
499	17 grudnia, notatka ambasadora w Sztokholmie Uroczystości wręczenia literackiej Nagrody Nobla Czesławowi Miłoszowi: „Można oczekiwać, że nastawienie Miłosza do kraju [...] ulegać będzie stopniowej ewolucji”.	883
500	18 grudnia, okólnik wiceministra Olechowskiego W związku z decyzją EWG o sprzedaży Polsce nadwyżek produktów rolnych „MHZiGM przystępuje niezwłocznie do realizacji transakcji”.	889
501	18 grudnia, okólnik wiceministra Wójcickiego Krytyka decyzji podjętych w czasie sesji Rady NATO.	890
502	19 grudnia, szyfrogram ambasadora w Brukseli Premier Luksemburga „stwierdził, że wydarzenia w Polsce obserwuje z sympatią i podziwem”.	892
503	19 grudnia, szyfrogram ambasadora w Lizbonie Nasilenie kontaktów portugalskich związków zawodowych z NSZZ „Solidarność”.	893
504	19 grudnia, szyfrogram ambasadora w Phnom Penh Władze Kampuczy przyjęły polskich archeologów „na poziomie najwyższym, wyraźnie licząc na podjęcie wiążących zobowiązań w dziedzinie restauracji zabytków”.	894

LISTA DOKUMENTÓW

505	19 grudnia, okólnik ministra spraw zagranicznych Instrukcja do rozmów w sprawie sytuacji wewnętrznej PRL: „należy ofensywnie i w sposób [...] uargumentowany prezen- tować nasze stanowisko”.	895
506	19 grudnia, okólnik ministra spraw zagranicznych „Zainicjowane przez organizacje polonijne, charytatywne i re- ligijne akcje pomocowe nie są nam na rękę”.	897
507	19 grudnia, pilna notatka Wizytę ministra spraw zagranicznych Belgii „oceniamy jako kolejny dowód żywotności szerokiego dialogu polityczne- go z Belgią, potwierdzającego swą użyteczność szczególnie w skomplikowanej sytuacji międzynarodowej”.	899
508	19 grudnia, notatka informacyjna Zdaniem wiceprzewodniczącego SPD „rząd RFN ma pełne zaufanie, że obecne kierownictwo w Polsce chce konsekwent- nie przeprowadzić proces odnowy metodami politycznymi”.	902
509	19 grudnia, notatka ambasady w Budapeszcie „Położenie geograficzne Węgier, krzyżowanie się międzynaro- dowych szlaków turystycznych, zwłaszcza przez Budapeszt, sprzyja rozwojowi negatywnych zjawisk towarzyszących turystyce”.	904
510	21 grudnia, notatka informacyjna Ambasador USA w rozmowie z wiceministrem Węjaczem „powiedział, że to nie USA stwarzają napięcia, lecz obecność nad granicami Polski 25–30 dywizji, które «nie zbierają tam grzybów»”.	910
511	22 grudnia, szyfrogram ambasadora w Londynie Zdaniem ambasadora USA „aktualnie trwają intensywne konsultacje pomiędzy członkami ekipy Reagana a sojusznika- mi europejskimi, m.in. w sprawach polskich”.	911
512	22 grudnia, szyfrogram ambasadora w Rzymie Przygotowania do wizyty przewodniczącego NSZZ „Solidar- ność” we Włoszech.	912
513	22 grudnia, szyfrogram ambasadora w Pekinie Reakcje prasy chińskiej na wydarzenia w Polsce: „od dwóch dni [...] nie ma żadnych publikacji nt. Polski”.	913
514	22 grudnia, szyfrogram ambasadora w Hadze „Notujemy wzrastające niezadowolenie dziennikarzy holen- derskich oczekujących na decyzje wizowe do Polski”.	914

LISTA DOKUMENTÓW

515	23 grudnia, szyfrogram ambasady w Kopenhadze Duńskie reakcje na wydarzenia w Polsce: „prasa spekulowała [...] na temat ew. konieczności przyjęcia przez Danię licznej grupy uciekinierów z Polski”.	915
516	23 grudnia, szyfrogram radcy ambasady w Kopenhadze Według zapewnień ministra spraw zagranicznych Danii rząd „rozumie trudną sytuację Polski i chciałby jej udzielić pomocy”.	916
517	23 grudnia, szyfrogram ambasadora w Londynie „Możliwość «zmarnowania» nowo przydzielonych kredytów” główną przeszkodą w uzyskaniu przez Polskę dodatkowej pomocy.	918
518	23 grudnia, notatka informacyjna Impas w polsko-węgierskiej współpracy kulturalnej.	920
519	24 grudnia, szyfrogram ambasadora w Pradze „W kierowniczych kręgach ocenia się, że sytuacja w Polsce jest wciąż napięta”.	922
520	24 grudnia, okólnik dyrektora Gabinetu Ministra „Na prośbę Prokuratury Wojewódzkiej w Warszawie prosimy o informacje dot. powiązań zagranicznych Konfederacji Polski Niepodległej”.	923
521	24 grudnia, notatka Zarządu II Sztabu Generalnego WP „W ostatnich trzech miesiącach służby specjalne Stanów Zjednoczonych wzmożyły działalność przeciwko pracownikom placówek państw socjalistycznych”.	925
522	28 grudnia, pilna notatka Rozmowa wiceministra Olechowskiego z ambasadorem USA: prośba o pomoc w sprawie uwolnienia zakładników w Iranie.	926
523	29 grudnia, szyfrogram ambasadora w Hanoi Incident na pokładzie statku „Francesco Nullo”.	928
524	29 grudnia, okólnik ministra spraw zagranicznych Ocena I fazy spotkania KBWE w Madrycie: „Znanemu stanowisku KS Zachód uporczywie przeciwstawiał pogląd, iż główną przyczyną napięć są zbrojenia ZSRR i UW, a przede wszystkim interwencja w Afganistanie”.	929
525	[przed 30 grudnia], notatka Departamentu IV [?] Zdaniem kanclerza RFN „obecne kierownictwo radzieckie, świadome rozległych konsekwencji wojskowego rozwiązania, dążyć będzie do uniknięcia w Polsce działań jak na Węgrzech czy w Czechosłowacji”.	931

LISTA DOKUMENTÓW

526	30 grudnia, szyfrogram ambasadora w Brukseli
Według dyrektora Departamentu Politycznego MSZ Belgii „w sytuacji, jaka istniała w pierwszej połowie grudnia, Rada Atlantycka nie mogła nie zająć się «sprawą polską»”.	934
527	31 grudnia, okólnik ministra spraw zagranicznych
Wizyta w ZSRR: „We wszystkich spotkaniach i rozmowach strona radziecka demonstrowała wobec problemów polskich zrozumienie, życzliwość, gotowość dalszej pomocy gospodarczej oraz zaufanie do naszej partii i kierownictwa”.	935